

**16 | TUSINDVIS AF UNGE SVIGTES AF JOBCENTRE**

Landets jobcentre overskrider fristerne for tilbud om aktivering til ledige unge. 10.000 – svarende til hver syvende – ledige under 30 år på kontanthjælp eller dagpenge har ventet ud over den lovmæssige frist. Og halvdelen af dem har ventet i over 10 uger, viser nye tal fra AE.

**18 | LIBYEN ER VÅBENHANDLERNES CATWALK**

Flere europæiske kampfly har fået deres ilddåb i Libyen, og det kan få stor kommerciel betydning for producenterne. For selv om ingen virksomhed ønsker at blive set, som om den har fordel af en væbnet aktion, kan Libyen blive kampflyenes bedste udstillingsvindue i årevis.



## Efterløn eller ej – blå vælgere siger nej

**Statsministerens kontante udmelding om efterlønnen kan ramme ham som en boomerang, hvad enten forhandlingerne om regeringens 2020-plan ender med en afskaffelse af efterlønnen eller ej. Han presses fra alle sider af borgerlige vælgere.**

Statsminister Lars Løkke Rasmussen (V) mister troværdighed, hvis ikke regeringen får afskaffet efterlønsordningen under de forhandlinger om 2020-planen, som allerede er i fuld gang. Det fastslår en tredjedel af de vælgere,

der ved seneste folketingsvalg stemte på et parti i blå blok, i en ny undersøgelse foretaget for Ugebrevet A4 af Analyse Danmark. Og tallet er det samme – 34 procent – når man spørger dem, der stemte på statsministerens eget parti Venstre.

Samtidig vil knap halvdelen af de vælgere, der stemte på Dansk Folkeparti i 2007, reagere negativt, hvis partiet går med til at afskaffe efterlønnen.

Dermed kan statsministeren se frem til vrede, borgerlige vælgere, ligegyldigt hvad udfaldet af forhandlingerne bliver.

Politisk kommentator Hans Engell mener, at Lars Løkke Rasmussen har spændt buen hårdt:

»Statsministeren har selv med sin nytårstale været med til at opstille nogle meget store forventninger hos de borgerlig-liberale vælgere. Hvis han nu laver et forlig, der er mindre, vil hans troværdighed blive beskåret.«

Valgforsker ved Aarhus Universitet Rune Stubager vurderer, at statsministeren næppe får afskaffet efterlønnen. Men gør han ikke det, kan det koste dyrt, fordi det kan skubbe skuffede vælgere væk.

»Han har meget at miste, og selv om der ingen tvivl er om, at han gerne vil af med efterlønnen, ser det bare ikke ud til, at han kan komme det,« siger Rune Stubager.

# A4 INDHOLD

## 03 | POLITIK

### 2020-PLAN SKABER PÅSKEKRISE

Med sin 2020-plan har statsminister Lars Løkke Rasmussen (V) skaffet sig en påskekrise på halsen, som er svær at løse uden at skubbe vælgere fra sig, miste troværdighed eller udskrive valg hurtigst muligt. Planen møder modstand, ikke mindst blandt de blå vælgere, viser ny meningsmåling.

## 06 | POLITIK

### EMBEDSMÆND FORBEREDER SIG PÅ MAGTSKIFTE

Ansatte i ministerierne lægger skuffeplaner, gransker oppositionens politik og passer ekstra på med ikke at være partiske. De forbereder sig ifølge eksperter på et muligt magtskifte. Et sundhedstegn, siger formand for de offentlige chefer i Djøf, for embedsværket er altid kun til låns.

## 08 | ARBEJDSMARKED

### CSC-SAG ER GÅET I STÅ HOS POLITIET

I november forventede Københavns Politi snart at være færdig med at efterforske sagen imod it-giganten CSC, der er anmeldt for at fuske med oplysninger om løn til indiske ansatte i Danmark. I dag er sagen stadig uafsluttet. I it-forbundet Prosa er man paf.

## 09 | NETNYT

På grund af påsken udkommer Ugebrevet A4 først igen 2. maj.

## 10 | VELFÆRD

### SOSU'ERE I FAREZONEN

Det kniber med at skaffe praktik på hospitalerne til elever på social- og sundhedsskolerne. Samtidig er mange sosu'ere blevet fyret fra hospitalerne. Forbundet FOA frygter, at sosu'erne er en truet art på sygehusene.

## 12 | INTERVIEW

### INDVANDRERDRENGE PÅ BUNDEN AF SAMFUNDET

Mens deres søstre buldrer frem og opad, ender en stor gruppe indvandrerdrøngene uden uddannelse, job og perspektiv for fremtiden. Der er i høj grad brug for at få de unge mænd i job og uddannelse, mener Aydin Soei, sociolog og forfatter til en ny bog 'Vrede unge mænd'. Men opgaven er ikke let, siger han.

## 15 | UPDATE OG KALENDER

## 16 | BESKÆFTIGELSE

### JOBCENTRE SVIGTER TUSINDVIS AF UNGE

Unge dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere må se langt efter de tilbud om aktivering, de lovmæssigt har krav på. 10.000 venter længere end ud over sidste frist, og halvdelen af dem har ventet i over 10 uger, viser nye tal fra AE.

## 18 | UDLAND

### LIBYEN ER VÅBENHANDLERNES CATWALK

En række europæiske kampfly har fået deres ilddåb i FN's indsats i Libyen, og det kan få stor kommerciel betydning for

producenterne. Libyen kan blive kampflyenes bedste udstillingsvindue i årevis, siger ekspert.

## 21 | ØKONOMI

### DANSK ØKONOMI ER IKKE VIDENSKAB

Om kort tid afslører EU, om Danmarks offentlige underskud ligger inden for de tre procent af BNP, som er kravet i EU's konvergens-program. Men ifølge økonomiprofessor er det ligegyldigt, om underskuddet er lidt over eller under det ene eller det andet år. Afgørende er det langsigtede underskud.

## 23 | LEDER

### TALTYRANNI DRÆBER POLITISK FRITÆNKNING

Når Finansministeriet hævder, at der er behov for økonomiske forbedringer på 47 milliarder kroner i 2020, glemmer alle, at der er tale om et hamrende usikkert skøn. Men de mange skøn presser den politiske debat ind i en spændetrøje, hvor politikerne belønnes for at kunne regne og straffes for at udtænke politiske ideer.

## 24 | BAGSIDEN

### SÅ GIK DER FOR ALVOR SPIL I POLITIK

Liberal Alliance har lanceret spillet 'Freedom Fighter', hvor deltagerne får point for blandt andet at fremme partiets synspunkter på Facebook og i aviser. Vi stimulerer politik frem for proces, lyder det fra Søren Kenner, formand for partiets visionsgruppe.

# A4



UGEBREVET A4  
10. ÅRGANG  
UGE 16 – 2011

UDGIVET AF  
LANDSORGANISATIONEN I DANMARK  
ISLANDS BRYGGE 32D  
POSTBOKS 340  
2300 KØBENHAVN S

WWW.LO.DK

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR  
HARALD BØRSTING

CITATER  
TILLADT MED TYDELIG KILDEANGIVELSE

WEB  
WWW.UGEBREVETA4.DK

E-MAIL  
UGEBREVETA4@LO.DK

INDLÆG TIL KALENDER  
KALENDERA4@LO.DK

INDLÆG TIL DEBATTEN  
DEBATA4@LO.DK

TELEFON  
35 24 60 00

PRODUKTION  
FOA'S TRYKKERI

ISSN  
1602-1630

FORSIDEILLUSTRATION  
GITTE SKOV

REDAKTØR  
JAN BIRKEMOSE, jbi@lo.dk

REDAKTIONSSEKRETÆR  
GLADIS JOHANSSON, gjo@lo.dk

REDAKTION  
IVER HOUMARK ANDERSEN, iha@lo.dk  
MICHAEL BRÆMER, mbr@lo.dk  
KATRINE BIRKEDAL CHRISTENSEN, kbc@lo.dk  
ALLAN LARSEN, ala@lo.dk  
GITTE REDDER, gre@lo.dk  
ANNA GLENT OVERGAARD, ago@lo.dk

ADMINISTRATION/WEB  
MARIANE HVESTENDAHL, mhv@lo.dk  
PETER L. HEMMINGSEN, plh@lo.dk

RESEARCH  
STEEN FODSTAD NILSSON, sfn@lo.dk  
ANNE MARIE BOESEN, amb@lo.dk

DESIGN/LAYOUT  
MARIE KLØVEDAL JESPERGAARD, mkj@lo.dk

# Løkkes 2020-plan møder modstand hos blå vælgere

Uanset om regeringen får 2020-planen gennemført med en afskaffelse af efterlønnen eller føjer Dansk Folkeparti og bevarer tilbagetrækningsordningen, vil den møde modstand hos borgerlige vælgere, viser ny meningsmåling. Vælgernes reaktion på den økonomiske redningsplan vil ikke få påskefreden til at sænke sig i statsministeriet, fastslår valgforsker.

## PÅSKEKRISE

Statsminister Lars Løkke Rasmussen (V) er havnet midt i en påskekrise, der er svær at løse uden at skubbe vælgere fra sig, miste troværdighed eller udskrive valg hurtigst muligt. I sidste uge fremlagde statsministeren sammen med finansminister Claus Hjort Frederiksen (V) den såkaldte reformpakke 2020, der blandt andet vil afskaffe efterlønnen og skære i flere offentlige velfærdsydelser for at undgå et milliardunderskud på statens finanser i 2020.

### VALG FØR PAKKE, TAK!

Blandt alle vælgere mener knap 6 ud af 10, der bør være folketingsvalg, før politikerne vedtager den økonomiske reformplan 2020. Alene blandt borgerlige vælgere gælder det hver tredje.

**? Mener du, at der bør afholdes folketingsvalg, før Folketinget eventuelt vedtager en langsigtet økonomisk plan?**

ANDEL SVAR I PROCENT

	STEMTE RØD BLOK I 2007	STEMTE BLÅ BLOK I 2007	ALLE
Ja	84	34	57
Nej	9	57	34
Ved ikke	8	9	10

**NOTE** | 'Rød blok' er S, SF, R og EL, 'blå blok' er V, K, DF og LA. Tallene er afrundede og summer derfor ikke altid til 100.

**KILDE** | Analyse Danmark for Ugebladet A4, april 2011.

Besværlige politiske forhandlinger for at skaffe et flertal for 2020-planen er i fuld gang. Men uanset om planen vedtages i sin nuværende udgave eller i en variant, hvor regeringen dropper at afskaffe efterlønnen, møder Lars Løkke Rasmussen modstand fra vælgere og i særdeleshed fra sine egne borgerlige vælgere, viser en ny undersøgelse, som Analyse Danmark har foretaget for Ugebladet A4.

Hver tredje borgerlig vælger mener ifølge A4-undersøgelsen, at det vil svække Lars Løkke Rasmussen, hvis han i forhandlingerne omkring den økonomiske plan opgiver at afskaffe efterlønnen. Blandt Venstres egne vælgere erklærer ligeledes hver tredje, at det vil svække statsministerens troværdighed, hvis han løber fra sit budskab i nytårstalen om at afskaffe efterlønnen.

Blandt alle vælgere erklærer 42 procent, at det vil svække statsministerens troværdighed at opgive at afskaffe efterlønnen.

### KÆMPE DILEMMA

Med andre ord står Lars Løkke Rasmussen i et kæmpe dilemma, fordi Dansk Folkeparti (DF) står stejlt på, at partiet ikke vil lægge stemmer til at afskaffe efterlønnen. Og partileder Pia Kjærsgaards vælgere vogter på efterlønnen, viser undersøgelsen. Næsten halvdelen af de vælgere, der ved folketingsvalget i 2007 satte kryds ved DF, vil reagere negativt, hvis Pia Kjærsgaard ikke står fast på at bevare efterlønnen.

Dertil kommer, at et flertal af vælgere mener, der skal afholdes folketingsvalg, før Folketinget overhovedet

vedtager så vidtgående en økonomisk reformplan. Knap 6 ud af 10 vælgere vil gerne til stemmeurnerne inden, Folketinget vedtager en langsigtet økonomisk plan. Og her kan Lars Løkke Rasmussen igen bruge påsken til at overveje, om han skal trykke på valgknappen nu eller til efteråret. Men også hver tredje borgerlig vælger mener, at den rigtige rækkefølge er et valg først og så en økonomisk reformplan.

Valgforsker på Aarhus Universitet Rune Stubager mener ikke ligefrem, at påskefreden sænker sig i statsministeriet på baggrund af målingen.

»Det er klart, at det må give anledning til bekymring hen over påsken hos Lars Løkke Rasmussen. Han har meget at miste, og selv om der ingen tvivl er om, at han gerne vil af med efterlønnen, ser det bare ikke ud til, at han kan komme det,« siger han.

Det kan koste statsministeren dyrt at skuffe sine vælgere, vurderer han.

»Hvis Lars Løkke Rasmussen ikke afskaffer efterlønnen, risikerer han at skubbe sine egne skuffede vælgere i armene på Liberal Alliance,« konstaterer Rune Stubager.

Han forudser, at Venstre og Konservative vil forsvare en 2020-plan uden en afskaffelse af efterlønnen med, at det var 'det muliges kunst', og at det var bedre at begrænse efterlønsordningen end slet ikke at røre ved den.

»Nogle af de utilfredse, borgerlige vælgere vil lade sig overbevise og fortsat stemme på regeringspartierne. Men jeg forventer, at nogle af dem stryger over til Liberal Alliance, fordi de står for den rene vare,« siger Rune Stubager.

## VOLDSOMT PRES

Heller ikke politisk kommentator Hans Engell er i tvivl om, at statsministeren bliver voldsomt presset fra sit eget mørkeblå bagland for at stå fast på at afskaffe efterlønnen.

»Lars Løkke har spændt buen meget hårdt ved at lægge så højt et ambitionsniveau, som han har. Statsministeren har selv med sin nytårstale været med til at opstille nogle meget store forventninger hos de borgerlig-liberale vælgere. Hvis han nu laver et forlig, der er mindre, vil hans troværdighed blive beskåret,« siger Hans Engell.

Han spør i lighed med Rune Stubager, at nogle blå vælgere vil flytte stemme i protest mod, at Løkke og Barfoed sandsynligvis indgår en økonomisk aftale med Dansk Folkeparti, der bevarer efterlønnen.

»Nogle hardlinere vil flytte sig og stemme på Liberal Alliance, men de peger jo også på Lars Løkke som statsminister. De vælgere, der er så sure over, at han ikke fastholder at afskaffe efterlønnen, går jo ikke over til den røde blok. De bliver i blå blok,« fastslår Hans Engell.

Undersøgelsen er samtidig en påmindelse til ledelse i DF om, at det ikke vil være populært hos partiets vælgere, hvis DF accepterer 2020-pla-

nens forslag om at afskaffe efterlønnen.

At halvdelen af DF-vælgerne siger, de vil reagere negativt på den situation, er ikke noget, ledelsen kan sidde overhørig. Derfor var det et risikabelt sats fra statsminister Lars Løkke Rasmussens side, at han i sin nytårstale bandt sig så hårdt op på netop at afskaffe den, mener Rune Stubager.

»Alt peger på en rød regering efter et valg, og i den parlamentariske situation er begge parter klar over, at de vil tabe indflydelse. Regeringen har kontorerne at tabe, mens DF risikerer at tabe i indflydelse. Klemmen er på dem begge to. Hvis de giver sig over for hinanden, kan det koste vælgere. Det er en svær situation, som er vanskelig at komme ud af,« konstaterer Rune Stubager og fortsætter:

»Mit bud vil være, at det ender med en aftale, som forringer efterlønnen, men hvor den stadig vil være der. DF får nogle lunser på noget med udlændinge, så det ikke koster dem så meget i målingerne,« siger han.

## AKADEMISK DISKUSSION

Regeringens store fokus på 2020-planen og de langsigtede økonomiske udfordringer frustrerer tilsyneladende mange vælgere. 4 ud af 10 danskere

ville ifølge A4-undersøgelsen foretrække, at regeringen brugte kræfterne på aktuelle problemer som ledighed og manglende vækst frem for at drøfte langsigtede reformer. Blandt vælgere, der ved seneste valg satte kryds ved blå blok, erklærer hver femte, at de aktuelle politiske problemer bliver forsømt.

Politisk kommentator Hans Engell forstår godt, at mange vælgere er frustrerede, men siger, at statsministeren meget nemt kan argumentere for at zoome ind på fremtidens udfordringer.

»Det er ikke nok at have styr på finansloven næste år, hvis man står med et konstant budgetunderskud de næste mange år,« siger Hans Engell.

Men det er klart, tilføjer han, at regeringen er nødt til at holde sig danskernes aktuelle problemer for øje.

»For de tusindvis af lønmodtagere, der føler sig truede på jobbet, er det meget akademisk at diskutere, hvad vi stiller op med statsbudgettet om for eksempel 30 år, hvis de står uden et arbejde næste år,« siger Hans Engell.

Politisk kommentator Niels Krause-Kjær konstaterer også, at der ligger et stort pædagogisk arbejde for regeringen i at overbevise vælgerne om nødvendigheden af den økonomiske redningsplan. Venstre og Konservative vil

## EN LØKKE OM HALSEN PÅ LØKKE

Hver tredje borgerlig vælger mener, det vil svække statsminister Lars Løkke Rasmussen (V), hvis han i forhandlingerne om 2020-planen opgiver at afskaffe efterlønnen. Signalet er klart: Stå fast, eller du bliver svækket.

**? Vil det efter din mening styrke eller svække statsminister Lars Løkke Rasmussens (V) troværdighed, hvis han opgiver planen om afskaffelse af efterlønnen, som han fremlagde i sin nytårstale?**

ANDEL SVAR I PROCENT

	STEMTE RØD BLOK I 2007	STEMTE BLÅ BLOK I 2007	ALLE
Styrke hans troværdighed	8	10	8
Hverken eller	32	52	43
Svække hans troværdighed	52	34	42
Ved ikke	8	4	7

NOTE | 'Rød blok' er S, SF, R og EL, 'blå blok' er V, K, DF og LA. Tallene er afrundede og summer derfor ikke altid til 100.

KILDE | Analyse Danmark for Ugebladet A4, april 2011.

## REGERINGEN LEVER LIVET FARLIGT

Hver syvende borgerlig vælger vil blive negativt påvirket i sit syn på regeringen, hvis det ikke lykkes at få afskaffet efterlønnen i forbindelse med 2020-planen.

**? Hvis ikke regeringen får vedtaget sit forslag om at afskaffe efterlønnen, som der er lagt op til i 2020-planen, vil det så ændre din holdning til regeringen i en positiv eller negativ retning?**

ANDEL SVAR I PROCENT

	STEMTE RØD BLOK I 2007	STEMTE BLÅ BLOK I 2007	ALLE
Positiv retning	9	9	9
Vil ikke ændre min holdning	68	70	68
Negativ retning	16	15	15
Ved ikke	7	6	9

NOTE | 'Rød blok' er S, SF, R og EL, 'blå blok' er V, K, DF og LA. Tallene er afrundede og summer derfor ikke altid til 100.

KILDE | Analyse Danmark for Ugebladet A4, april 2011.

## HVER ANDEN DF'ER VOGTER EFTERLØNNEN

Næsten halvdelen af de vælgere, der ved det seneste valg i 2007 satte deres kryds ved Dansk Folkeparti, vil reagere negativt, hvis partiet ikke står fast på at bevare efterlønnen.

**? Hvis Dansk Folkeparti ændrer holdning og accepterer regeringens forslag om at afskaffe efterlønnen, vil det så ændre din holdning til Dansk Folkeparti i en positiv eller negativ retning?**

ANDEL SVAR I PROCENT

	STEMTE RØD BLOK I 2007	STEMTE BLÅ BLOK I 2007	STEMTE DF I 2007*	ALLE
I positiv retning	5	28	13	16
Vil ikke ændre min holdning	48	46	38	47
I negativ retning	42	22	46	31
Ved ikke	5	4	3	6

\* I Stemmerne på Dansk Folkeparti i 2007 er fremhævet særskilt i denne grafik, men er også inkluderet i "Stemte blå blok i 2007".

**NOTE** I 'Rød blok' er S, SF, R og EL, 'blå blok' er V, K, DF og LA. Tallene er afrundede og summerer derfor ikke i alle tilfælde til 100.

**KILDE** I Analyse Danmark for Ugebladet A4

## VÆLGERNE ØNSKER EN 2012-PLAN

4 ud af 10 vælgere så hellere, at regeringen brugte kræfterne på aktuelle problemer som arbejdsløsheden i stedet for at fokusere på langsigtede reformer. Blandt de røde vælgere gælder det to ud af tre.

**? Mener du, at regeringen forsømmer aktuelle politiske problemer som arbejdsløshed og manglende vækst ved at fokusere på langsigtede reformer?**

SVAR I PROCENT

	STEMTE RØD BLOK I 2007	STEMTE BLÅ BLOK I 2007	ALLE
Ja	65	21	41
Nej	24	69	47
Ved ikke	11	10	12

**NOTE** I 'Rød blok' er S, SF, R og EL, 'blå blok' er V, K, DF og LA.

**KILDE** I Analyse Danmark for Ugebladet A4, april 2011.

## HVER ANDEN TVIVLER PÅ PROGNOSE

Det bliver svært for regeringen at overbevise om nødvendigheden af de indgreb, 2020-planen lægger op til. Over halvdelen af vælgere tror ikke på økonomiske prognoser som den, planen bygger på.

**? Regeringens 2020-plan bygger på en økonomisk prognose, der viser, at der uden reformer vil mangle 47 milliarder kroner i statens økonomi i 2020. Har du generelt set tillid til politikernes prognoser?**

SVAR I PROCENT

	STEMTE RØD BLOK I 2007	STEMTE BLÅ BLOK I 2007	ALLE
Ja	15	49	31
Nej	73	36	54
Ved ikke	12	16	16

**NOTE** I 'Rød blok' er S, SF, R og EL, 'blå blok' er V, K, DF og LA. Tallene er afrundede og summer derfor ikke altid til 100.

**KILDE** I Analyse Danmark for Ugebladet A4, april 2011.

have hænderne fulde frem til efteråret, forventer han.

»Den brændende platform, som der er brug for, når der skal laves store forandringer, er ikke til stede. Når vi taler om politik 5 eller 10 år frem i tiden, drejer det sig om noget, man skal tænke sig til. Ikke noget, man kan mærke. Derfor er det en svær politisk øvelse, Venstre og Konservative er gået ind i. Og med de her tal er det svært at se, at et valg på denne side af sommerferien er rykket tættere på,« siger Niels Krause-Kjær, der tror på et valg i september.

### BEDST MED HURTIGT VALG

Valgforsker på Aalborg Universitet Johannes Andersen er uenig og forventer, at vi skal i stemmeboksen allerede i maj. Måske juni.

Han mener, regeringen vil se sin fordel i, at valget bliver udskrevet, før uenigheden mellem VK-regeringen og støttepartiet Dansk Folkeparti om tilbagetrækningsreformen bliver for tydelig.

»Ved et valg skal de helst stå i en situation, hvor de er enige om at ar-

bejde videre med henblik på at løse de økonomiske problemer. Hvis aftalen får flere ord på sig, er det lige før, det begynder at blive ødelæggende for dem. Og det ville ikke være godt, hvis regeringen til efteråret står i en situation, hvor de taktisk ikke har kunnet opnå det, de gerne ville,« siger Johannes Andersen.

Selv om rød blok fører i meningsmålingerne, mener han – situationen og de økonomiske udfordringer taget i betragtning – at 2020-planen har styrket regeringens position i den kommende valgkamp, selv om han anerkender, at Ugebladet A4's tal ikke umiddelbart tyder på det.

»Hvis vi får et valg inden for de næste måneder, vil valgkampen langt hen ad vejen handle om økonomi, effekten af krisen og troen på at komme videre. Den vil handle om at miskreditere hinanden og angribe modpartens position. Og hvis ikke regeringen havde noget at løfte med, så tror jeg, det ville være rigtig, rigtig svært for den. Derfor tror jeg, at 2020-planen er et aktiv,

som regeringen kan bruge,« fastslår Johannes Andersen.

Han ser i tallene også en erkendelse blandt vælgere af, at situationen og det politiske spil omkring den er svær. Blandt andet hæfter han sig ved, at to ud af tre vælgere vil have en uændret holdning til regeringen, selv om den eventuelt må opgive sit mål om at afskaffe efterlønnen. Og at halvdelen af vælgere ikke mener, det svækker statsministerens troværdighed, hvis han må løbe fra hovedbudskabet i sin nytårstale.

Heller ikke politisk kommentator Niels Krause-Kjær mener, at tallene er så alvorlige, at de dømmer regeringen ude.

»Undersøgelsen er ikke en massiv lammer, men én, som regeringen i høj grad skal tage bestik af. Og hvis man havde drømt om et hurtigt skred i vælgerbefolkningen, så kan man nok godt pakke plakaterne lidt ned,« siger han.

# Ministeriernes ansatte forbereder sig på magtskifte

De ansatte i ministerierne er for længe siden begyndt at forbedre sig på en tid uden VK ved magten, mener flere eksperter. Formanden for de offentlige chefer i DJØF understreger, at embedsværket altid kun er til låns.

## NYE TIDER

Selv om det endnu er uvist, hvornår danskerne skal til valgurnene, er embedsmændene i ministerierne for længst begyndt at forberede sig på et magtskifte. Der lægges skuffeplaner, som er klar til at blive hevet frem, hvis Socialdemokraterne skulle vinde valget, højtstående embedsfolk overvejer nøje deres fremtid efter 10 år med VK-regeringen ved magten, og embedsværket er ekstra påpasseligt med ikke at være partisk.

I det hele taget har det forestående valg sat sit præg på Slotsholmen og ministerierne, lyder meldingen fra embedsfolk og forvaltningseksperter, som Ugebrevet A4 har talt med både til citat og uden for citat.



Jeg tror, der må være en del embedsmænd, der tænker over, hvordan et regeringsskifte vil påvirke deres egen karriere. Og jeg kan sagtens forestille mig, at der er en del ledende embedsmænd, der er på udvig efter en anden karriere nu.

»Udfordringen er, at der ikke er udskrevet valg, og at der derfor skal være en helt almindelig ministerbetjening. Men valgkampen er jo reelt gået i gang, så det er en lidt underlig situation, hvor vi, der arbejder i ministerierne, skal bære os meget forsigtigt,« siger formanden for offentlige chefer i fagforbundet DJØF, Per Hansen, der til daglig er afdelingschef i Undervisningsministeriet.

»Man kan sige, at muligheden for et magtskifte øger embedsværkets opmærksomhed på, at der kan være nogle andre, som man skal betjene. Det er meget sundt, at vi er fuldt opmærksomme på den mulighed.«

Ifølge Peter Mose, der for nyligt sammen med Susanne Hegelund udgav bogen 'Javel, hr. minister' om det danske embedsapparat, har valget også sat sit tydelige præg på de daglige rutiner i ministerierne.

»Ministerbetjeningen bliver mere forsigtig, og embedsmændene orienterer sig mere og mere mod oppositionens politik og planer. Der læses op på lektien, laves skuffeplaner og gøres klar til, at magten måske skifter hænder,« siger han.

## FØLGER OPPOSITIONEN

Peter Mose fortæller som eksempel, at da Socialdemokraterne og SF præsenterede deres udspil til økonomiske reformer af velfærdsstaten – Fair Løsning – var der et pænt opbud af repræsentanter fra Finansministeriet tilstede ved presse mødet.

I første omgang sad de med til pressemødet, så de havde styr på fakta og kunne gå hjem og forberede notater,

der gjorde det muligt for finansminister Claus Hjort Frederiksen (V) at kritisere Fair Løsning sønder og sammen. Men ifølge Peter Mose var embedsfolkens interesse for planen også stor, fordi de vil vide, hvad deres eventuelle kommende ministre vil have fokus på.

»Det er det ganske vidunderlige ved det danske system. Embedsmænd- og kvinder gør sig klar, så de kan servicere et nyt ministerhold fra dag ét og undgå spildtid,« siger Peter Mose.

Som kontrast til det danske system nævner Peter Mose USA, hvor der bruges enorme ressourcer på at udskifte embedsfolk, når en ny mand indtager Det Hvide Hus.

Ikke overraskende har formand for de offentlige chefer i DJØF Per Hansen også kun ros til overs for den danske model.

»Det er sundt og godt, at det ikke går i glemmebogen, at embedsværket kun er til låns, og de ansatte i ministerierne skal være klar til at betjene en anden minister med en anden partifarve fra den ene dag til den anden,« siger han.

## MISBRUG AF EMBEDSMÆND

På det seneste har der imidlertid været en del debat om embedsapparatets uafhængighed. Debatten begyndte, fordi der ifølge bogen 'Javel, hr. minister' skulle findes en 'dødsliste' over topembedsmænd, som Socialdemokraterne ikke bryder sig om eller stoler på.

Imidlertid har politisk ordfører Henrik Sass Larsen (S) klart afvist, at der skulle findes sådan en liste. Senere har han over for Berlingske dog indrømmet en vis skepsis over for dele af embedsværket.

I sig selv er der ikke noget nyt i, at oppositionen er skeptisk over for de ansatte i ministerierne. Tilbage i 2001 beskyldte daværende formand for Venstre Anders Fogh Rasmussen således embedsværket for at arbejde partipolitisk for Socialdemokraterne, der dengang var i regering.

»Jeg kan sige klart, at Venstre ikke længere stoler på de vurderinger, der kommer fra Finansministeriet. Vi betragter ministeriets vurdering af oppositionens politik som ren socialdemokratisk partipropaganda,« sagde Anders Fogh Rasmussen dengang.

Den megen debat om dødslistes og embedsværkets uafhængighed påvirker selvfølgelig også de ansatte i ministerierne, siger formand for offentlige chefer i DJØF Per Hansen.

»Selv om vi nu er blevet beroliget med, at der ikke findes en dødsliste, så er det da dybt ubehageligt. Det er noget, som vi har meget fokus på,« siger han.

#### FORSIGTIGHED KRÆVES

Professor i statskundskab ved Københavns Universitet Tim Knudsen, der har skrevet flere bøger om centraladministrationen, mener også, at muligheden for et regeringsskifte har sat gang i spekulationerne på Slotsholmen, hvor mange ministerier har til huse.

»Jeg tror, der må være en del embedsmænd, der tænker over, hvordan et regeringsskifte vil påvirke deres egen karriere. Og jeg kan sagtens forestille mig, at der er en del ledende embedsmænd, der er på udkig efter en anden karriere nu,« siger han.

Det skyldes også, at en topstilling i centraladministrationen i langt mindre grad end tidligere er en livtidsstilling, mener Tim Knudsen. Ifølge en undersøgelse foretaget af professor Jørgen Grønnegaard Christensen fra Aarhus Universitet, var den gennemsnitlige ansættelsestid for en departementschef 17 år i 1950'erne, mens den siden 1990 har været otte år.

Ifølge bestyrelsesformanden i Danmarks Radio Michael Christiansen, der har arbejdet mere end 20 år i centraladministrationen – senest som de-

partementschef i Forsvarsministeriet – er det også kendetegnende, at alle bliver lidt mere forsigtige, når et valg nærmer sig.

»Jo mere tilspidset situationen bliver, desto mere skal man som embedsmand træde tilbage. Men jeg har aldrig oplevet, at der har været nogle politikere eller embedsmænd, der har været i tvivl herom,« siger Michael Christiansen, som dog samtidig understreger, at det efterhånden er en del år siden, at han har haft sin daglige gang på Slotsholmen.

Beskrivelsen synes dog at stemme fint overens med de overvejelser, som embedsværket gør sig i disse dage ifølge formanden for de offentlige chefer i DJØF Per Hansen.

»Som embedsmænd skal vi holde øje med, at vores genbrugsværdi bevares. Det skal enhver embedsmand have skærpet opmærksomhed på op til et valg,« siger han.

#### BANEBRYDENDE IDÉER MANGLER

Den øgede forsigtighed fra embedsværkets side kan i sidste ende vise sig at blive problematisk for regeringen, som særligt op til et valg – og især efter 10 år ved magten – har brug for at bevise, at man stadig kan tænke nyt, mener forfatter Peter Mose.

»Når ministerholdet ikke sprudler, og embedsmændene trækker sig tilbage, hvem er det så, der skal komme op med de nye idéer,« spørger han.

Ifølge professor Tim Knudsen kan den manglende fremdrift dog lige så meget handle om, at enkelte ministre ikke er specielt godt hjemme i deres ressort.

»Flere af de seneste ministerudnævnelser handler mere om, at der skal føres valgkamp end om politik. Nyudnævnelserne er markante politikere, der kan slå i bolledejen, men som ikke nødvendigvis er specielt meget hjemme i deres fagområde. Alt andet lige må det gøre situationen sværere for embedsfolkene, der kan blive i tvivl om, hvilken politik der skal føres,« siger han.

Tim Knudsen mener, at det især slår igennem i forhold til den økonomiske



Som embedsmænd skal vi holde øje med, at vores genbrugsværdi bevares. Det skal enhver embedsmand have skærpet opmærksomhed på op til et valg.

PER HANSEN  
| Formand for de offentlige chefer i DJØF

politik, hvor man befinder sig i et tomrum, som det kan være svært for embedsværket at manøvrere i.

#### LUGTEDE AF LIG I MINISTERIET

Indenrigs- og sundhedsminister Bertel Haarder (V), der første gang havde et embedsapparat til sin service for 29 år siden, oplever dog ikke, at de ansatte i hans ministerium har taget forskud på begivenhedernes gang.

»Danske embedsmænd er helt på det rene med, at det hele ikke kan sættes i stå, fordi der potentielt kan komme en ny minister. Jeg ville også blive lidt stram i betrækket, hvis jeg mærkede, at nogen kiggede ud af vinduet og sad og tænkte på fremtiden, når vi har møder. Det ville være helt uhørt,« siger han.

Selv om Bertel Haarder ikke selv har oplevet, at embedsværket har vendt ham ryggen, har han dog hørt om andre ministre, for hvem det er sket. Han fortæller, at den tidligere centrumdemokrat og teknologi- og forskningsminister Svend Bergstein, der blev landskendt som militærekspert på tv under Golfkrigen i 1991, efter at have mistet sin ministerpost i 1994 skulle have sagt:

»Jeg synes jo nok, at der lugtede af lig i ministeriet. Jeg anede bare ikke, at det var mig, der var liget.«

# CSC-sag står i stampe hos politiet

I november erklærede Københavns Politi sig næsten færdig med at efterforske sagen imod it-giganten CSC, der er mistænkt for at fuske med lønnen til indiske ansatte i Danmark og dermed omgå udlændingereglerne. Seks måneder senere efterforsker politiet stadig, mens CSC på sin side oplyser, at firmaet har fået tilbudt – og afslået – at betale en bøde, der ville lukke sagen hurtigt.

## DUMPING

Om en måneds tid ved vi, om vi rejser tiltale.»

Sådan sagde sektionsleder Lars Jacobsen fra særlovskontoret hos Københavns Politi i november sidste år, da han vurderede, hvornår politiet ville være færdigt med at efterforske 78 konkrete sager i it-virksomheden CSC.

Sagerne drejer sig om mistanke om, at virksomheden har snydt med indiske it-ansattes lønforhold i Danmark og dermed brudt reglerne i den såkaldte beløbsordning. Ordningen gør det muligt for virksomheder at hente højtuddannet arbejdskraft hurtigt til landet uden om de almindelige udlændingeregler. Betingelsen er, at de udenlandske eksperter er garanteret en årsløn på mindst 375.000 kroner. Og det er netop det tal, CSC er mistænkt for at snyde med.

Inden jul sidste år ville CSC, Udlændingesservice og offentligheden altså ifølge politiet få et første indtryk af, hvor meget den usædvanlige sag kunne holde til – og i hvor mange tilfælde, politiet reelt mener, CSC har brudt loven.

Men i dag er efterforskningen af sagen, der også har haft betydelig bevågenhed fra politikeres side, altså stadig ikke afsluttet. Sagen begyndte med, at Udlændingesservice i april sidste år anmeldte CSC for 20 tilfælde af brud på udlændingereglerne, som i november var vokset til 78 tilfælde. Siden er sagen dog ikke udvidet yderligere. Det er stadig 78 personer, der er i søgelyset.

Alligevel lyder Lars Jakobsens udmelding nu sådan her:

»Vi knokler i den sag. Det er status

nu. Sagen efterforskes stadig. Den er meget omfattende, rigtigt omfattende. Derfor er den ikke færdig,« siger han og vurderer pessimistisk, at forløbet formentlig strækker sig til den anden side af sommerferien, før politiet rejser tiltale.

## TAKKEDE NEJ TIL BØDE

For CSC, der er stemplet som hovedskurk i sagen, og i mellemtiden har kastet sig ud i en omfattende arbejdskonflikt med sine ansatte og medarbejdernes fagforbund Prosa, har politisagen været belastende.

Firmaet har da også – forgæves – opfordret politiet til at speede sagen op.

»På et tidspunkt har politiet tilbudt, at hvis vi anerkendte en bøde i samtlige forhold, kunne vi få udstukket et millionbeløb, vi kunne betale, og så kunne vi lukke sagen på det. Men det kommer ikke på tale. For det er sagen simpelthen for god til. Vi føler ikke, vi har gjort noget forkert. Vi har tværtimod gode kort på hånden,« siger direktør i CSC Lars Lundsgaard, der slår fast, at CSC under ingen omstændigheder vil erklære sig skyldig i hele sagskomplekset.

## SAGEN KORT

- De senere år har CSC hentet cirka 900 indiske it-konsulenter fra CSC India til CSC Danmark. Fra sommeren 2008 benyttede CSC 'beløbsordningen', der giver udlændinge hurtig adgang til Danmark, hvis de får en løn på mindst 375.000 kroner.
- I løbet af 2009 fik it-fagforeningen PROSA fat i sagen, fordi en række indere kontraktligt var blevet lovet 550 kroner om dagen i diæter, men reelt kun fik 285 kroner. PROSA anmeldte sagen til Udlændingesservice, men myndigheden reagerede ikke.
- I februar 2010 bragte Danmarks Radios 'Orientering' en række indslag om problemstillingen, hvilket førte til et samråd i Folketingets flygtninge- og integrationsudvalg. Udlændingesservice blev bedt om at udarbejde en redegørelse.
- 20. april 2010 offentliggjorde CSC Danmark selv, at firmaet var blevet meldt til politiet af Udlændingesservice for brud på udlændingereglerne i 20 tilfælde. Siden 1. juli 2008 har CSC fået 225 indere til Danmark på beløbsordningen. I første omgang ville firmaet selv tjekke de resterende sager.
- 31. august i 2010 meddelte daværende integrationsminister Birthe Rønn Hornbech (V), at en længe ventet redegørelse til Folketinget om sagens omfang var udsat på ubestemt tid, fordi politiet stadig efterforskede sagen.
- 11. november 2010 sagde integrationsministeren på et samråd i Folketinget, at hun vil stramme reglerne, fordi virksomhederne har været for kreative i fortolkningen af, hvad en 'bruttoløn' på 375.000 kroner må indeholde. Ifølge ministeren bør loven strammes inden næste valg, men det er usikkert, om det kan nås. Det er også uvist, hvor mange virksomheder der har gjort som CSC.



Firmaet mener tværtimod, at hovedskurken er Udlændingesservice, som ifølge CSC har begået en brøler, idet myndigheden angiveligt skiftede mening undervejs i sagsbehandlingen og pludselig fortolkede reglerne på en anden måde end tidligere.

Udlændingesservice vil ikke udtale sig til Ugebrevet A4, men henviser til, at kontorchef Annedorte Elklit tidligere har afvist, at Udlændingesservice har taget fejl.

»I sagen om CSC viste det sig, at man handlede anderledes end oplyst under strafansvar på tro og love. Vi ser meget alvorligt på den form for forsøg på snyd.«

#### MYNDIGHEDER TAVSE

Hos Københavns Politi ønsker man ikke at kommentere CSC's påstand om, at firmaet tidligt fik tilbudt at indgå forlig i sagen ved at betale en bøde.

Ifølge Ugebrevet A4's oplysninger giver en overtrædelse af Udlændingeloven mulighed for, at CSC kan straffes med bøder på mellem 10.000 og 30.000 kroner per dag per ansat – i skærpede tilfælde kan en frihedsberøvelse dog komme på tale, hvis et personligt ansvar kan gøres gældende hos ledelsen

i CSC. Men ifølge politiassessor Elisabeth Boserup lyder Københavns Politis kortfattede melding til påstanden sådan her:

»Det eneste, du kan citere os for, er, at vi ikke ønsker at kommentere sagen.«

I Prosa, der begyndte sagen ved at gøre Udlændingesservice opmærksom på, at CSC opgav forkerte oplysninger til myndighederne, er næstformand Hanne Lykke Jespersen noget paf over forløbet.

Prosa har selv holdt møder med Københavns Politi, og ifølge Hanne Lykke Jespersens oplysninger har politiet ikke bare ladet sagen stå i stampe. Antallet af efterforskere er ifølge Hanne Lykke Jespersen beskåret fra tre til en medarbejder.

»Det er virkeligt underligt, når man har så stor en sag, der også har politisk bevågenhed, at man ikke forfølger den. Det er, som om CSC selv må bestemme, om de har lyst til at betale noget for dette her,« siger hun og undrer sig:

»Jeg kan ikke forstå, hvorfor politiet ikke kan nå frem til en tiltale. Det er en ret veldokumenteret sag. Jeg synes ikke, det virker, som om man tager sagen alvorligt. Jeg bebrejder ikke den



Sagen efterforskes stadig. Den er meget omfattende, rigtigt omfattende. Derfor er den ikke færdig.

LARS JACOBSEN  
| Sektionsleder hos Københavns Politi

enkelte politimand, men de, der sidder og tildeler ressourcer, tager tilsyneladende ikke denne sag alvorligt,« siger Hanne Lykke Jespersen.

Det mener Lars Jacobsen, der står i spidsen for Københavns Politis efterforskning dog nok, at politiet gør. Trods dette vil han hverken be- eller afkræfte, at politiet er gået fra tre efterforskere til én:

»Det kan vurderes på mange måder. Er det en enhed eller en person? Så det vil jeg slet ikke kommentere på. Vi har de ressourcer, som, vi mener, er nødvendige til den sag,« siger han.

AF | ALLAN LARSEN, ala@lo.dk

## NETNYT

#### 3F'ERE UDEN INDFLYDELSE [www.3f.dk](http://www.3f.dk)

Hver sjette 3F'er vurderer, at hverken fagforeningen eller tillidsrepræsentanten har indflydelse på deres arbejdsplads, mens lidt under halvdelen mener, at både 3F og tillidsvalgt har indflydelse. 3F, som har foretaget undersøgelsen, er overrasket over omfanget og opfordrer alle 18.000 tillidsvalgte til at blive bedre til at formidle opnåede resultater til medlemmerne.

#### EFTERLØNNERE OG LÆSNING [www.ak-samvirke.dk](http://www.ak-samvirke.dk)

Antallet af meget dårlige læsere blandt efterlønnere er tre gange så højt som i resten af befolkningen, og hver fjerde efterlønnere kan hverken læse eller forstå en simpel tekst. Også når man sammenligner med kortuddannede generelt, findes der relativt flere dårlige læsere blandt efterlønnere. AK-Samvirke, som omtaler undersøgelsen foretaget af Anvendt Kommunal Forskning, vurderer, at dårlige læseevner presser folk på efterløn.

#### UNG OVERLEDIGHED [www.ae.dk](http://www.ae.dk)

Dagpengeforsikrede under 30 år har dobbelt så stor risiko for at blive ledige som de øvrige aldersgrupper. Lavest risiko for ledighed findes blandt de 50-59-årige, som til gengæld går ledige i længere tid, når de først rammes af arbejdsløshed. Det viser en analyse fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE), som også har set nærmere på regeringens netop fremlagte 2020-plan.

#### UDBUD KOSTER KOMMUNER [www.kl.dk](http://www.kl.dk)

94 procent af de udbudsansvarlige i landets kommuner mener, at EU's udbudsregler er for bureaukratiske og ressourcekrævende. Hvert udbud koster i snit 250 arbejdstimer og et femcifret beløb på eksterne konsulenter. Og så mange som tre ud af fire kommuner og regioner har ikke modtaget et eneste konkret tilbud fra leverandører fra andre EU-lande de seneste fem år. Det viser en opgørelse fra KL's nyhedsbrev Momentum.

# Frygt for ringere uddannelse af sosu'ere

Fagfolk er bekymrede for, at regionerne udhuler social- sundhedsassistenternes uddannelse. Eleverne får nemlig sværere ved at komme i praktik på sygehusene og dermed blive klædt på til fremtidens opgaver. Fagforbund frygter, at sosu'er på sygehuse kan blive fortid.

## FREMTIDSSIKRING

Sosu'erne er en truet art på hospitalet. Det mener i hvert fald fagforbundet FOA. For selv om det er vigtigt ikke bare for sosu'erne, men også for samfundet, at de har indsigt i behandling af sygdomme, så kniber det med at få uddannet social- og sundhedsassistenterne til at varetage arbejdet på hospitalerne.

Regionerne har ansvar for, at de studerende på sosu-skolerne i løbet af deres halvandet års uddannelse kommer i praktik i tre måneder på et hospital. Men mulighederne for at lære arbejdet på et sygehus er ved at blive forringet for sosu'erne. Det mener Karen Stæhr, sektorformand i FOA.

»Regionerne taler om, at de i stigende grad har svært ved at skaffe nok praktikpladser til sosu-elever, og at man måske bliver nødt til at skære ned på den del af praktikken, som foregår på hospitalerne. Det er stærkt bekymrende, for vi risikerer at få nogle sosu'er, som ikke får lært nok om behandling af syge,« siger Karen Stæhr.

Hendes bekymring er allerede virkelighed i Region Midtjylland. Her har nogle af sosu-skolerne været nødt til at acceptere, at sosu-elever kun kommer i halvanden måneds praktik på et hospital mod de sædvanlige tre måneder. Det oplyser direktøren for Social & SundhedsSkolen i Herning, Britta Raaballe.

»Halvanden måneds praktik er en nødløsning, fordi Region Midtjylland ikke har kunnet – eller villet – skaffe nok praktikpladser til vores elever. Den korte praktiktid er en løsning,

som jeg absolut ikke ønsker gentaget, for det er ikke hensigten med elevernes uddannelse,« siger Britta Raaballe.

## REGIONER PÅ AFVEJE

Britta Raaballe frygter, at Region Midtjylland heller ikke i fremtiden vil kunne skaffe tilstrækkeligt med praktik til sosu-eleverne. Og en lignende frygt har direktørerne for sosu-skolerne i Odense og Aalborg.

»Man kan sagtens komme i den situation i fremtiden, at Region Nordjylland ikke vil kunne stille med nok praktikpladser på hospitalerne til sosu'erne. Allerede nu er der en tendens til, at sosu'erne i deres praktik inden for psykiatrien i højere grad er nødt til at være hos kommunerne frem for hos regionerne,« siger direktøren for SOSU Nord, Lars Jakobsen.

Karen Stæhr fra FOA mener, at regionerne er helt på afveje, hvis de spænder ben for uddannelsen af sosu'ere til hospitalsarbejde og i stedet kun satser på sygeplejerskerne til at varetage plejeopgaver.

»Træner Ståle Solbakken ville jo ikke have fået sådan en succes med FC København, hvis han udelukkende havde 11 målmænd på holdet. Han har brug for spillere med forskellige evner. Sådan er det også på hospitalerne: Der skal være en mangfoldighed af faggrupper for at hjælpe patienterne bedst muligt,« siger Karen Stæhr.

Britta Raaballe fra sosu-skolen i Herning kan heller ikke se nogen fidus for regionerne i at udfase sosu'erne.

»Hvis regionerne i fremtiden stort set kun vil have sygeplejersker ansat, så er der ingen grund til at have ondt

af dem, når de beklager sig over ikke at have penge nok. For det vil være fjollet at lade de højere lønnede sygeplejersker tage sig af opgaver som patienternes personlige hygiejne, der sagtens kan klares af sosu'erne, som får en noget lavere løn,« siger Britta Raaballe.

## USIKKER FREMTID

I Midtjylland kommer det bag på regionsrådsformand Bent Hansen (S), at nogle sosu-elever får en kortere praktiktid på regionens hospitaler.

»Jeg har aldrig hørt om det før nu, at vi skulle have problemer med at sikre tilstrækkelig med praktiktid til sosu-elever. Mig bekendt lever vi op til vores forpligtelser,« siger Bent Hansen.

Som det er nu, skal sosu-elever være tre måneder i praktik inden for psykiatrien, tre måneder i en kommune og tre måneder på et hospital. Men det er langt fra givet, at det fortsætter med at være sådan. Det oplyser Bent Hansen der også er formand for Danske Regioner:



Træner Ståle Solbakken ville jo ikke have fået sådan en succes med FC København, hvis han udelukkende havde 11 målmænd på holdet.

KAREN STÆHR  
| Sektorformand i FOA

»Hvis udviklingen fortsætter med specialisering på hospitalerne, og kommunerne skal løfte flere opgaver, så kan jeg ikke afvise, at vi om nogle år kan komme til at diskutere en anden fordeling af praktikken med en større del hos kommunerne og en mindre del hos regionerne.«

Embedsmænd i Danske Regioner oplyser, at de er meget interesseret i erfaringerne med den kortere praktiktid i Midtjylland for at få inspiration til omlægning af uddannelsen. Men hvis sosu'erne kommer til at lære meget mindre om arbejdet på hospitalerne, er det ifølge skoledirektør Britta Raaballe et markant brud.

»Da sosu-uddannelsen blev etableret i 1990'erne, var hele ideen, at man skulle få uddannet plejepersonale, som kunne være både i kommunerne og på hospitalerne. Man ville væk fra at have eksempelvis plejehjemsassistenter, som ikke kunne arbejde andre steder end på plejehjem,« siger Britta Raaballe.

#### VARM KARTOFFEL

Forkortelsen af praktiktiden på hospitalerne er en varm kartoffel, for det handler i bund og grund om, hvor og med hvad sosu'erne skal arbejde fremover. Der er mange interesser på spil i forhold til blandt andet faggrupper og uddannelser.

I Danske Regioner regner man med, at sygehusene i fremtiden skal koncentrere sig om at få syge behandlet hurtigst muligt og tage sig af patienter med flere sygdomme. Det vil måske mindske behovet for sosu'ere på sygehusene.

»Regionerne er ved at centralisere specialer på større hospitaler og færre enheder, der kræver højt specialiserede kompetencer inden for såvel sygepleje som det lægefaglige område. Indlæggelsestiden er blevet betydeligt kortere, og den sygepleje, som skal varetages, er kompleks, da patienterne også ofte har flere lidelser, der skal tages højde for. Det kræver specialsygepleje, som sygeplejerskerne vil være bedre rustet til end sosu-assistentene,« siger Jette Hovedskov.

Hun er udviklingskonsulent på Glostrup Hospital og repræsentant for Danske Regioner i et arbejde med at udforme en ny bekendtgørelse for sosu-uddannelsen.

Og i kommunerne bliver der højst sandsynlig brug for flere sosu'ere end i dag.

»Kommunerne skal tage sig af patienter, der bliver tidligere udskrevet end i dag. Sosu-assistenterne får en vigtig opgave med at være bindeled mellem hospital, pårørende og patienter, og de vil få flere sygeplejeopgaver i forhold til opfølgning på behandling, koordinering, omsorg og genoptræning. Man kunne nævne sårpleje, dialyse-behandling af nyrepatienter og lindrende pleje af døende patienter,« siger Jette Hovedskov.

I FOA er Karen Stæhr meget optaget af, at eleverne fortsat får kendskab til hospitalerne og behandlingen af syge.

»Lige meget hvor sosu'erne skal arbejde, skal de vide noget om behandling af fysiske sygdomme og kende til kulturen på hospitalerne. Ellers kan de ikke være bindeled mellem hospitaler og patienter samt varetage fremtidens opgaver ordentligt,« mener Karen Stæhr.

#### TRUET AF UDRYDDELSE?

Under Danske Regioners generalforsamling 14. april uddelte FOA en pjece, hvor forbundet provokerede regionspolitikkerne med et spørgsmål om, hvorvidt sosu'erne på hospitalerne er en truet race. FOA henviser til, at nedskæringer på hospitalerne især er gået ud over sosu'erne. Ifølge nye tal er antallet af sosu-assistenters barberet ned med 6,2 procent fra 2009 til 2010. Til sammenligning er der i samme periode kun blevet 0,2 procent færre sygeplejersker.

»Vi kan ikke få nogen klar melding fra Danske Regioner om, hvordan de ser behovet for sosu'ere i fremtiden. Min frygt er, at faggruppen ender som en yoyo-faggruppe, som hospitalerne vil have det ene år og ikke have det andet år,« siger Karen Stæhr.

Bent Hansen fra Danske Regioner gør opmærksom på, at der målt over de

seneste fem år er blevet flere sosu'ere på hospitalerne, og at man skal tage det seneste års nedgang med et gran salt. Han vil dog ikke give sosu'erne en jobgaranti.

»Jeg ved ikke, om antallet sosu'ere på hospitalerne i fremtiden kommer til at gå den ene eller anden vej. Men jeg ved med sikkerhed, at dem, vi får brug for, er nogle, som har specielle kompetencer. Eksempelvis har vi nogle sosu-assistenters, som er special-uddannede til at arbejde med mammografi (undersøgelse for brystkræft, red.). Assistenterne er rigtig gode til det arbejde,« siger Bent Hansen.

Han gør opmærksom på, at en af de politiske betingelser for de nye supersygehuse rundt om i landet er, at 20 procent af sengepladserne skal nedlægges over de næste 10 år. Dermed forsvinder en del af opgaverne med sengeliggende patienter, som sosu'erne har taget sig af.

»Vi har en udfordring med at få specialuddannet mere personale til hospitalerne. Hvis man kommer hurtigere frem i skoene med at få tilrettelagt uddannelserne, så vil sosu'erne stå godt rustet til at få job. Men hvis man kun vil kigge på de traditionelle plejeopgaver, så bliver der færre job,« siger Bent Hansen, og fortsætter:

»Vi skal løse fremtidens opgaver og ikke fortidens, og der synes jeg, at Karen Stæhr har for meget fokus på fortiden.«

Den beskyldning er helt urimelig, mener Karen Stæhr fra FOA.

»I 2008 blev vi enige med Danske Regioner om at nedsætte et udvalg, der skulle undersøge behovet for videre- og efteruddannelse af sosu'ere. Men bortset fra uddannelsen til mammografi-assistent har Danske Regioner ikke været til at slæbe til truet og tager ingen initiativer,« siger Karen Stæhr.

»Hvis vi kun ville gøre alting som i 1920, så ville vi være sikre på, at vores medlemmer blev ledige. Vi går om nogen ind for, at de får mere uddannelse.«

# Indvandrerdrengene havner nederst i hierarkiet

De tosprogede piger buldrer frem i uddannelsessystemet, mens mange af deres brødre er gået helt i stå. Det er et paradoks, som forfatteren Aydin Soei i sin nye bog 'Vrede unge mænd' kalder en af de største nødder at knække i det danske velfærdssamfund. Bogen kan næsten ikke blive mere aktuel, efter at Dansk Folkeparti som led i 2020-forhandlingerne ønsker indsatser, der kan få flere indvandrere i arbejde.

## INTERVIEW

Aydin Soei var dårlig til at læse i folkeskolen. Til gengæld kom han ofte i slagsmål i frikvartererne. Når kredsen af hujende drenge samlede sig om slåskampen i skolegården i Avedøre Stationsby, mærkede den 10-årige Aydin, at han blev anerkendt af de andre – og så gjorde det ikke så meget, at han ikke var så stærk, når det gjaldt bogstaverne i bøgerne.

I dag er Aydin Soei forfatter og sociolog og sidder i sin lejlighed på Nørrebro i København med sin nye bog 'Vrede unge mænd' foran sig på bordet som et synligt bevis på, at han både lærte at læse og skrive i folkeskolen og senere fik en uddannelse. Hvordan det skete, vender vi tilbage til.

I Aydin Soeis nye bog optræder mange andre unge mænd fra hans egen generation, som ikke lærte at læse i folkeskolen og aldrig fik en ungdomsuddannelse. De tilhører en gruppe af unge mænd uden uddannelse, job og perspektiv for fremtiden, hvis søstre samtidig i stor stil scorer topkarakterer og valfarter til de videregående uddannelser.

'Vrede unge mænd' udkom samme dag, som regeringen fremlagde sin 2020-plan for at rette op på dansk økonomi. Allerede inden forhandlingerne gik i gang, var Dansk Folkeparti ude med et forslag om, at der skal hentes milliarder af kroner i den slunkne statskasse ved at få flere indvandrere i arbejde.

### DRENGENE HÆGTET AF

Aydin Soei bekræfter, at der i høj grad er brug for, at der gøres noget for at få en stor gruppe af unge, mandlige anden og tredje generationsindvandrere ind på en ungdomsuddannelse og ud på jobmarkedet. Men det bliver ikke nemt.

Som han skriver i sin bog, har 42 procent af de mandlige efterkommere af indvandrere fra tredje verdens lande mellem 25 og 39 år ikke fået en uddannelse efter folkeskolen. Og 40 procent af dem har ikke noget arbejde. De er en generation af unge mænd, som med forfatterens ord er havnet nederst i samfundshierarkiet.

En ting er tal og statistik, noget andet er virkeligheden i skolegården og på gaden. I sin bog har Aydin Soei interviewet

wet en lang række unge mænd – både dem, der har klaret sig godt, og dem, der kom ud af folkeskolen som funktionelle analfabeter – og deres lærere, klubpædagoger og mange andre for at forstå årsagerne til paradokset.

»Pigerne buldrer frem og har overhalet de etnisk danske piger i andelen, der tager en universitetsuddannelse. De første indvandrerkvinder var langt efter deres mænd angående arbejdsmarkedstilknytning, og man har diskuteret, om det handler om en kultur, hvor kvinden skal gå hjemme. Men de unge piger bryder fuldstændigt det mønster på grund af uddannelse, og de har overhalet både deres fædre og brødre, hvad angår arbejdsmarkedstilknytning,« siger Aydin Soei.

Han minder samtidig om, at siden slutningen af 1990'erne har kombination af etniske minoriteter og arbejdsmarkedet været én stor succes med en næsten fordobling af erhvervsfrekvensen. Problemet er, at næsten halvdelen af de unge mænd er stagneret.

»Mønsteret med drenge med indvandrerbaggrund minder om arbejderklassens drenge før i tiden, hvor mange unge heller ikke fik en uddannelse. Problemet er bare, at vi lever i en tid, hvor vi ikke bare kan gå ned til det lokale værft og få et job. De ufaglærte job er forsvundet,« siger Aydin Soei og henviser til, at den samme tendens også sker »i det, som nogle vælger at kalde udkantsdanmark«.

### ALTERNATIV ANERKENDELSE

Han sammenligner de unge gutter fra udsatte boligområder som for eksempel Tingbjerg, som hans bog handler om, med undersøgelser fra Storbritannien i 1970'erne. De viste, at drenge fra arbejderklassen havde svært ved at klare sig i skolen, og derfor fandt de sammen i grupper, som tog afstand fra boglige værdier. De skabte i stedet en alternativ måde at vinde anerkendelse på – nemlig ved at være gode til at spille fodbold og slå på tæven.

»De tosprogede drenge har overtaget den position i den danske folkeskole, de påtager sig ballademagerrollen. De er ikke klædt så godt på til at klare sig i skolen, og en stor del af dem kommer fra en familiebaggrund uden uddannelse. De udvikler en anti-skole kultur og er i opposition



Mønsteret med drenge med indvandrerbaggrund minder om arbejderklassens drenge før i tiden, hvor mange unge heller ikke fik en uddannelse. Problemet er bare, at vi lever i en tid, hvor vi ikke bare kan gå ned til det lokale værft og få et job.



til lærerne. Det handler også om, at de i gruppeidentiteter holder hinanden nede. Når Ali bliver anerkendt af læreren, reagerer de andre ved at sige, at han er en duks.«

*Hvorfor klarer pigerne modsat drengene sig godt?*

»Det er også et stort paradoks. Men det hænger sammen med, at de ikke i samme grad tager afstand fra lærerne og de boglige værdier i skolen. Pigerne holder ikke hinanden nede i grupper, og de vil gerne søge anerkendelse af læreren. De drenge, jeg har interviewet, siger det selv, at de tosprogede drenge var ballademagerne, og pigerne var de pæne.«

*Hvorfor har drengene en negativ effekt på hinanden?*

»Det kaldes negativ klassekammerat effekt. Når over en tredjedel af eleverne i en klasse kommer fra en ressource- og uddannelsessvag familie, så hiver de resten af klassen ned. Tal fra SFI viser, at 72 procent af de tosprogede elever kommer fra en ressource- eller relativt svag familie, mens tallet for danske familier er 20 procent,« siger han.

## SOCIAL OPDELING

Folkeskoler med mange ressource- eller svage elever er et af de største problemer, mener Aydin Soei, og han kalder det en af velfærdssamfundets allerhårdeste nødder at knække.

»Den danske folkeskole er den mest etnisk og socialt opdelt i Norden. Finland er det land, hvor folkeskolen er bedst socialt afbalanceret, og her kommer børnene også ud med de bedste læsekompetencer.«

*Hvad skyldes det, at den danske folkeskole er skæv?*

## AYDIN SOEI

Født 1982

Født i Iran, kom til Danmark med sin mor og lillebror i 1986.

Uddannet i journalistik samt sociologi og medborgerskab fra Syddansk Universitet.

Har arbejdet for Dagbladet Information samt P3 Nyheder og underviser i dag på Krogerup Højskole.

Har tidligere skrevet bogen 'Skyld – historien bag mordet på Antonio Curra' om to drenge, der blev ind i en kriminel løbebane i de københavnske bydele Nørrebro og Tingbjerg.

»Det skyldes flere ting. De ressource- eller stærke hiver deres børn ud af folkeskolen. I Danmark er der indført frit skolevalg, som har forstærket det mønster. Før i tiden var det sådan, at hvis man ikke ville have sit barn i den lokale folkeskole, så måtte man vælge en privat skole. Men nu er det også muligt at vælge en anden folkeskole i kommunen. Over halvdelen af børnene i den skolepligtige alder på Nørrebro går ikke i skole på Nørrebro.«

Han henviser også til, at boligmarkedet er mere socialt skævt fordelt end i for eksempel Finland. Det er en udvikling, der er sket i mange år, for eksempel med anvisning af ressource- eller svage familier og nyankomne flygtninge og indvandrere til bestemte almene boligkvarterer. >



De etniske pigers positive udvikling vil fortsætte, og deres børn vil få hjælp til lektierne og opbakning til at passe skolen. Det tager dog flere år, og det kan vi ikke vente på.

*Ikke meget tyder på, at det frie skolevalg bliver afskaffet. Det danske boligmarked bliver heller ikke ændret i morgen. Hvilke andre muligheder er der for at løse problemerne?*

»En rapport fra Rambøll lavet for Indenrigsministeriet viser, at den løsning, som kan have den største effekt, kan være at flytte skolegrænserne nogle få hundrede meter. Der kan for eksempel være stor forskel på to skoler, der ligger inden for en kort radius, og dermed kan man lave en anden fordeling af børnene. Problemet er, at kommunalpolitikerne ikke tør røre ved noget, som vedrører børn af ressourcestærke forældre, fordi de ved, de vil protestere,« siger Aydin Soei.

*Hvis du sad og forhandlede med regeringen om 2020 planen, hvad ville du så foreslå?*

»Det ligger lige for at sørge for, at flere gennemfører erhvervsskolerne, når frafaldet for de etniske minoriteter er på næsten 60 procent. Det skyldes blandt andet, at nogle ikke er rustet til at tage uddannelsen, men det er også et stort problem, at der ikke er nok praktikpladser til dem. Jeg begriber ikke, at vi har en stat, som opfordrer unge til at starte på en ungdomsuddannelse, og så må de droppe ud, fordi der mangler praktikpladser. Prøv at forestille dig, at man sagde til eleverne i 2. g på gymnasiet, at der ikke længere er plads til alle. Det ser man bare igennem fingrene med på erhvervsskolerne,« siger han.

*Regeringen har et mål om, at 95 procent af en ungdomsårgang får en ungdomsuddannelse i 2015 – kan det lade sig gøre?*

»Nej, det er en dybt urealistisk målsætning,« siger Aydin Soei.

*Du mener, at problemet begynder i folkeskolen. Kan folkeskolen gøre noget anderledes?*

»Vi kan ikke ændre de grundlæggende, strukturelle problemer, så længe mange ressourcetsvage elever går i samme klasse. Det, vi kan gøre, er at ændre systemet, så pengene følger klassen i stedet for eleven. Når de ressourcestærke elever forsvinder fra klassen, forsvinder deres tilskud også. Hvis pengene fulgte klassen, ville der være flere ressourcer til ekstra lærere og så videre.«

Aydin Soei mener, det er nødvendigt med ekstra støtte til de ressourcetsvage elever i klasserne. De skal have hjælp til at lave lektier og eventuelt have ekstra læseundervisning.

»Alle de drenge, jeg har interviewet, har forældre uden uddannelse. De siger, at deres forældre har opfordret dem til at gøre det godt i skolen. Men forældrene forstår ikke, hvad de laver i skolen, og kan ikke hjælpe dem med lektier,« siger Aydin Soei.

#### HOLDT OP MED AT SLÅS

Det fører tilbage til forfatterens egen historie og hans vej fra slagsbror i folkeskolen til akademiker. Lærerne på hans skole i Avedøre Stationsby var vant til vilde arbejderdrenge, som var dårlige til at læse, og lille Aydin blev derfor hurtigt sendt til ekstra læseundervisning, hvor det stille og roligt lykkedes ham at lære at læse.

I midten af folkeskoletiden flyttede han med sin mor og lillebror til et nyt, almennyttigt boligkvarter i Gladsaxe, hvor han kom i klasse med middelklassens børn.

»Den første uge sparkede jeg en af de andre elever, som, jeg syntes, var irriterende. Men drengen sparkede ikke igen, og der dannedes ingen rundkreds om os. De andre kiggede bare mystisk på mig, og en spurgte, hvorfor gjorde du det? Det kunne jeg ikke svare på. Jeg holdt op med at slå, for det var ikke sjovt længere. I stedet opdagede jeg, at de andre lavede lektier og anerkendte hinanden for det, og efter et par år, hvor jeg betragtede de andre som dukse, begyndte jeg også,« fortæller Aydin Soei.

Hans egen historie, og det at en lang række andre tosprogede unge har klarer sig godt i de seneste mange år, får ham også til at holde fast i de positive tegn.

»De etniske pigers positive udvikling vil fortsætte, og deres børn vil få hjælp til lektierne og opbakning til at passe skolen. Det tager dog flere år, og det kan vi ikke vente på. Vi skal sørge for, at flere får mulighed for at tage en ungdomsuddannelse og få et værdigt liv. Det er det, det handler om: At kunne skabe sig et værdigt liv og få anerkendelse i samfundet,« siger han.

## A4 UPDATE

### UNGE DROPPER HÅNDVÆRKET

Gymnasierne rundt om i landet bygger ud og kan glæde sig over fem procent flere glade og læringsvillige 1. g'ere. Men samtidig er antallet af elever på landets erhvervsskoler faldet med netop fem procent, skriver Politiken. HK-formand og formand for Danske Erhvervsskoler Kim Simonsen siger til avisen, at »det er trist, for vi ved, at der bliver brug for flere faglærte i fremtiden.«

### ARLA-CHOK: 300 SKAL FYRES

Arla kan ikke følge med i den internationale konkurrence om markedet for gule skæreste. Og det kommer nu til at koste knap 300 stillinger på to danske og et enkelt svensk mejeri. Mejerigiganten har meddelt, at produktionen af gule oste skal samles, og det kommer til at betyde lukning af mejerierne i Hjørring og Klovborg med henholdsvis 106 og 37 stillinger, samt Falkenberg-mejeriet i Sverige med 150 ansatte.

### SYNLIGE CHEFER GØR DIG GLAD

Har du en synlig og handlekraftig leder, der tager hånd om konflikter på arbejdspladsen? Hvis ja, så er du sandsynligvis glad for dit arbejde. Det viser en ny rapport om arbejdsglæde fra Dansk Sundhedsinstitut (DSI). Her har man kigget nærmere på, hvad der skaber jobglæde blandt sygeplejersker på de danske hospitaler. Og konklusionen er klar: En nærværende og handlekraftig ledelse er vigtig for, at medarbejderne har arbejdsglæde.

### 857.000 PÅ OFFENTLIG FORSØRGELSE

Ved udgangen af 2010 var 32.000 flere danskere mellem 16 og 64 år på offentlig forsørgelse end året før. Det skyldes først og fremmest stigende ledighed. Dermed er i alt 857.000 danskere – eller hver fjerde i den arbejdsdygtige alder – i dag på en offentlig ydelse som dagpenge, kontanthjælp, førtidspension, efterløn, SU eller sygedagpenge, viser nye tal fra Danmarks Statistik.

### FYSISK SYGE BLIVER RASKE AF ARBEJDE

Det er sundt at arbejde. Det viser en ny undersøgelse fra Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (SFI). Den dokumenterer nemlig, at sygemeldte med fysiske sygdomme har stor gavn af at vende gradvist tilbage og for eksempel arbejde 15 timer om ugen. Personer med psykiske sygdomme som stress og depression har derimod ikke gavn af en delvis raskmelding.

### FÆRRE PÅ STØTTE MED 2020-PLAN

Antallet af danskere på offentlig forsørgelse skal ned. Det mener regeringen, der med sin 2020-plan vil forhindre, at flere danskere havner på en overførselsindkomst. Hvis ikke der gribes ind, vil to millioner danskere om ni år skulle forsørges af det offentlige, og det har samfundet ikke råd til, lyder det fra finansminister Claus Hjort Frederiksen (V). 2020-planen vil både skære i efterløn, førtidspension, folkepension, SU og fleksjob.

## KALENDER

### TIRSDAG 26. APRIL

Hovedbiblioteket i København markerer 25-året for ulykken på atomkraftværket Tjernobyl med en fotoudstilling. I dag ledsages billederne af lyd og musik leveret af gruppen Svartbag. Kl. 17.30-20, fri adgang.

### ONSDAG 27. APRIL

Holger Skjerning, civilingeniør og svoren tilhænger af atomkraft, giver og tager verbale tæsk om kernekraft. Hovedbiblioteket i København, kl. 17-18. Fri adgang og fri mikrofon.

### TORS DAG 28. APRIL

Forskningsfestivalen 'Forskningens døgn' indledes med prisoverrækkelse på Københavns Rådhus. Festivalen består af en lang række arrangementer landet over og fortsætter til og med lørdag. Se alle på [www.forsk.dk](http://www.forsk.dk)

Leve- og arbejdsvilkår for au pair i Danmark er blevet kortlagt af Nationalmuseet, som fremlægger resultaterne kl. 10-12 på Arbejdermuseet i København. Efterfølgende omvisning i museets særudstilling om østarbjdere i dansk landbrug.

I anledning af den internationale arbejdsmiljødag afholder LO Storkøbenhavn fyraftensmødet 'Sæt arbejdsmiljøet i højsædet'. Hos HK Hovedstaden, Artillerivej 30 kl. 16.30-19. Test din viden og se mere på [www.lo.dk](http://www.lo.dk)

### SØNDAG 1. MAJ

Blandt andre LO-fagbevægelsen markerer arbejdernes internationale kampdag landet over. Blandt andet i Fælledparken i København fra 12.00, Rådhuspladsen i Aarhus fra 12.00, Kildeparken i Aalborg fra 14.00 og Flakhaven i Odense fra klokken 12.00. [www.lo.dk](http://www.lo.dk)

## UGENS CITAT

Beskæftigelsesborgmesteren i København er træt af regeringens tunge regler og vil have systemet ændret, så det i stedet for at være en kontrol af kommunens sagsbehandlere kommer til at handle om belønning for at få arbejdsløse i job.



Vores optællinger viser, at hver gang vi har talt med en borger i 15 minutter, så bruger vi 45 minutter på at registrere. Det er jo fuldstændig vanvittigt.

## A4 BESKÆFTIGELSE

# Tusindvis af unge svigtes i landets jobcentre

Næsten 10.000 unge dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere får ikke de tilbud om aktivering, de har krav på. Over halvdelen af dem har ventet mere end 10 uger efter, at tilbuddet senest skulle være givet, uden at jobcentret har taget kontakt til dem. Det viser nye tal fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd.

### OVERSET

Der skal sættes ind over for ungdomsarbejdsløsheden, lyder budskabet i regeringens ungepakke, der skal sikre unge en god start på arbejdslivet og en solid tilknytning til arbejdsmarkedet. Det skal blandt andet ske gennem »et tidligt og mere intensivt kontaktføreløb i jobcentrene« står der i regeringsudspillet, der blev lanceret i begyndelsen af april.

Men nu viser tal fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE), at den lovgivning, der allerede findes på området, i mange tilfælde ikke bliver overholdt. Således står knap 10.000 unge uden et aktiveringstilbud flere uger efter det tidspunkt, hvor jobcentrene ellers har pligt til at sætte et aktiveringsforløb i gang. Det svarer til næsten 15 procent af samtlige modtagere af dagpenge og kontanthjælp under 30 år. Heraf har over halvdelen ventet i mere end 10 uger.

Dermed lader jobcentrene tusindvis af unge ledige i stikken, lyder kritikken fra AE.

»Tallene viser med al tydelighed, at jobcentrene ikke er i stand til at leve op til deres forpligtelser, når et så stort antal unge ikke får de aktiveringstilbud, de har lovmæssig ret til,« siger Lars Andersen, direktør og ledende cheføkonom for Arbejderbevægelsens Erhvervsråd.

Samme vurdering lyder fra Lars Munck, arbejdsmarkedspolitisk chef i akademikernes forbund Djøf.

»Det er et tegn på, at kommunerne ikke formår at løfte opgaverne, og det er ikke tilfredsstillende. Det får kon-

sekvenser for de unge. Jo længere tid der går, desto sværere får denne her gruppe ved at få et arbejde. Al erfaring viser, at jo tidligere du sætter ind, desto større effekt,« siger han og tilføjer:

»Det er jo et retskrav, og man indfører vel en lov for, at den skal overholdes.«

Beskæftigelsesminister Inger Støjberg (V) anerkender tallene fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og lover, at der vil blive rettet op på det forsømte.

»Vi er klar over, at det ikke er alle, der har fået et tilbud til tiden. Og det skal de selvfølgelig have for fremtiden,« slår hun fast.

### KLINGER HULT

Det er især ved det allerførste tilbud om aktivering til unge, det går galt. Maksimalt må der gå 13 uger, fra en ung bliver ledig, til han får det første tilbud om aktivering. Men her oplever

hele 7.993 af de knap 10.000 unge, der ikke får aktivering til tiden, at jobcentrene overskrider tidsfristen.

»Det harmonerer slet ikke med regeringens ungepakke. Det klinger lidt hult, når det er så åbenlyst, at jobcentrene ikke kan levere det, regeringen vil have dem til,« siger Lars Munck, der som arbejdsmarkedspolitisk chef ved Djøf repræsenterer mange af de unge akademikere, der i dag er hårdt ramt af ledighed.

En lignende kritik lyder fra Per Christensen, forbundssekretær med ansvar for uddannelses- og arbejdsmarkedspolitik i fagforbundet 3F.

»Hvis regeringen fastholder, at aktivering er vejen frem, så kan det undre, at fristerne ikke overholdes. Systemet fungerer ikke, og konsekvensen er, at unge mennesker, der kunne være hjulpet i job, ikke bliver det,« siger han.

Men beskæftigelsesminister Inger Støjberg afviser, at tallene fra AE skul-

### JOBCENTRE LADER UNGE I STIKKEN

Knap 10.000 unge ledige under 30 år modtager ikke de tilbud om aktivering, som de ved lov har ret til. Det svarer til 15 procent af samtlige ledige modtagere af dagpenge og kontanthjælp under 30 år.

#### Dagpenge og kontanthjælpsmodtagere under 30 år, der mangler tilbud om aktivering, februar 2011

	ANTAL LEDIGE UNGE, DER MANGLER AT MODTAGE ET TILBUD	SAMLET ANTAL LEDIGE DAGPENGE- OG KONTANTHJÆLPSMODTAGERE UNDER 30 ÅR	ANDEL UNGE UDEN TILBUD I PROCENT
Dagpengemodtagere	3.432	30.278	11,3
Jobparate kontanthjælpsmodtagere	2.227	16.069	13,9
Indsatsklare kontanthjælpsmodtagere	4.206	20.389	20,6
I alt	9.865	66.736	14,8

KILDE | Arbejderbevægelsens Erhvervsråd på baggrund af tal fra jobindsats.dk



le skyde ambitionerne om ungepakken ned. Hun ser lyst på fremtiden.

»Vi kan allerede nu se, at det ser bedre ud for de unge ledige. Jeg forventer, at kommunerne i den kommende tid sætter ekstra fokus på det her område,« siger hun og henviser til, at kommunerne fra januar næste år selv skal betale alle dagpengeudgifter for de ledige, der ikke har modtaget det første aktiveringstilbud til tiden.

### JOBCENTRE HAR HÆNDERNE FULDE

Aktiveringsindsatsen over for de unge ledige under 30 år er blevet fremrykket. Tidligere kunne man som ledig tilbringe hele 26 uger på enten dagpenge eller kontanthjælp, før kommunen havde pligt til at sætte et aktiveringsforløb i gang. I dag er fristen for første tilbud altså 13 uger. Men tusindvis af unge må altså se langt efter de aktiveringstilbud, de har krav på.

Beskæftigelsesminister Inger Støjberg forklarer de manglende aktiveringstilbud med et øget arbejdspress hos jobcentrene.

»Der er kommet flere ledige, og vi har fremrykket ungeindsatsen. Så vi trækker store veksler på jobcentrene og på jobcentermedarbejderne for øjeblikket,« siger hun.

Alligevel er hun ikke i tvivl om, at kommunerne vil kunne løfte den opgave, der er lagt op til med ungepakken.

»Noget tyder på, at nogle kommuner endnu ikke er kommet helt på plads. Men vi er på rette vej,« slår Inger Støjberg fast.

Den vurdering er direktør i AE Lars Andersen langt fra enig i. Han mener ikke, at regeringens planer for en in-

### VENTER FORGÆVES I UGEVIS

Blandt de knap 10.000 unge ledige, der ikke har fået deres retmæssige tilbud om aktivering til tiden, har over halvdelen ventet i mere end 10 uger.

#### Ventetid på aktiveringstilbud for personer under 30 år, februar 2011

VENTETID	0-5 UGER	6-10 UGER	OVER 10 UGER	I ALT
Antal dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere under 30 år	2.567	1.956	5.342	9.865

KILDE | Arbejderbevægelsens Erhvervsråd på baggrund af tal fra Jobindsats.dk

tensiveret aktiveringsindsats har hold i virkeligheden.

»Et er intentioner, noget andet er, hvad der sker i virkeligheden. Regeringen må først og fremmest sikre, at jobcentrene lever op til deres ansvar, og at eksisterende regler bliver overholdt, inden de lægger flere opgaver ud til jobcentrene.«

Det synspunkt afviser beskæftigelsesministeren imidlertid:

»Ungepakken kommer ikke til at gøre det sværere for kommunerne eller jobcentrene.«

### KONSEKVENSER FOR DE UNGE

Undersøgelsen fra Arbejderbevægelsens Erhvervsråd viser, at indsatsen især halter bagefter hos gruppen af såkaldt indsatsklare kontanthjælpsmodtagere. Det er kontanthjælpsmodtagere, som ikke er parate til at gå direkte ud i et almindeligt job, men som har både ret og pligt til aktivering. Men her mangler hele 20 procent at modtage et tilbud om aktivering.

Blandt de jobklare kontanthjælpsmodtagere – det vil sige de ledige, der forventes at kunne gå direkte ud i et almindeligt job – er tallet knap 14 procent, mens det blandt de unge dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere er godt 11 procent, der mangler tilbud om aktivering.

Lars Andersen fra AE peger på konsekvenserne ved den manglende indsats over for de unge ledige.

»Det får betydning på flere niveauer. For det første kan længere tids lediggang svække selvtilliden, og for det andet mister arbejdsgiverne også inte-

ressen, hvis man går ledig alt for længe. Desuden risikerer arbejdsmarkedet at gå glip af eftertragtet arbejdskraft,« siger han.

Per Christensen fra 3F er enig i, at ventetiden kan betyde alfa og omega for de unge.

»Udover at de unge går glip af løn, når de går ledige, så får de heller ikke den erhvervs erfaring, som alle jo råber på i dag. Går de glip af den erfaring, fordi jobcentrene ikke reagerer i tide, så betyder det bare, at de bliver yderligere marginaliseret,« siger han og tilføjer:

»Det betyder, at når vi kommer på den anden side af finanskrisen, og arbejdskraften forhåbentlig er mere efterspurgt, så er det de her mennesker, der står bagerst i køen til at få job. Og det skulle jo nødigt være systemets skyld.«

Inger Støjberg kender også konsekvenserne for de unge ledige.

»Det er nogle sårbare år, når man lige har fået sig en uddannelse. Hvis man er arbejdsløs som ung, så er der større risiko for, at man kommer til at slås med arbejdsløshed senere i livet,« siger hun og henviser til den store ungdomsarbejdsløshed i 1980'erne, der for mange har ført til et liv uden for arbejdsmarkedet.

»Jeg lægger stor vægt på, at så mange som muligt skal have et liv med både uddannelse og job. Hele meningen med ungeindsatsen er jo at give de unge en tidlig og aktiv indsats,« siger Inger Støjberg.



Vi er klar over, at det ikke er alle, der har fået et tilbud til tiden. Og det skal de selvfølgelig have for fremtiden.

# Libyen er våbenindustriens udstillingsvindue

Med FN's militære indsats i Libyen har de europæiske kampfly Eurofighter Typhoon, Saab Gripen og Dassault Rafale fået ny luft under vingerne på det internationale våbenmarked. Ilddåb gavner salget, og producenterne er på tærerne.

## VÅBENHANDEL

Længe inden røgen havde lagt sig efter franske kampflys angreb på den libyske diktator Moammar Gadaffis tanks i Libyen 19. marts i år, befandt Frankrigs præsident Nicolas Sarkozy sig pludselig selv i skudlinjen.

Præsidentens påfaldende iver efter at sikre, at franske kampfly nåede frem til Gadaffis tanks som de første i FN's militæraktion, gjorde ham til skydeskive for international kritik.

Nicolas Sarkozy var så hurtig på aftrækkeren, at han ifølge kritikere fra USA og Storbritannien havde glemte at informere sine koalitions partnere i Libyen-aktionen fuldt ud om de franske angrebsplaner. Ingen lagde navn til kritikken, men den fandt lynhurtigt vej til verdenspressen:

Sarkozy havde tilsyneladende mere travlt med at demonstrere handlekraft for at reparere på sine elendige meningsmålinger i Frankrig end med at bistå FN-missionen.

Desuden havde Nicolas Sarkozy sikret sig, at franske kampfly fik en solooptræden på kampscenen, før amerikanske og britiske fly nåede at blande sig i forestillingen. Og især det franske kampfly Rafale fra producenten Dassault kunne godt have brug for et effektivt salg fremstød, lød det syrligt fra kritikerne.

## SALGSFREMSTØD FOR FRANSKE FLY

I sin febrilske iver efter at løse det første skud i Libyen fik den franske præsident bragt sine koalitions partnere i en pinagtig og politisk sårbar

situation: Det kunne nemlig se ud, som om Sarkozy havde kuppet operationen for at bruge den til et hårdtpumpet salg fremstød for Nicolas Sarkozy selv og for fransk militærudstyr. Ikke den mest velvalgte baggrund for en FN-indsats.

Med deres indbyrdes gnidninger på Libyen-aktionens allerførste dag satte regeringerne bag FN-koalitionen selv fingeren på et følsomt punkt i international handel med våben: At præsidenter og premierministre både fører an, når deres lande deltager i væbnede konflikter, og ofte optræder i rollen som sælgere for deres nationale forsvarsindustri. Det gælder navnlig salget af kostbare våbensystemer som kampfly, missiler, skibe og pansrede køretøjer.

Frankrigs præsident havde tilsyneladende iført sig både hærfører- og sælgerkasket.

## LIBYEN ER UDS STILLINGSVINDUE

Hvad Nicolas Sarkozy end har haft til hensigt, kan Libyen-operationen få stor kommerciel betydning for producenterne af kampfly, mener den britiske redaktør af nyhedsbrevet Defense Analysis, Francis Tusa.

»Ingen virksomhed ønsker at blive set, som om den har fordel af en væbnet operation. Men Libyen-operationen udvikler sig til at blive det bedste udstillingsvindue i årevis for konkurrerende kampfly – endda bedre end Irak i 2003,« siger Francis Tusa med henvisning til den amerikanske invasion af Irak.

Han vurderer, at Nicolas Sarkozy først og fremmest ønskede at fremstå som en handlekraftig statsmand, da

han gik solo i Libyen. Men for producenter og indkøbere af jagerfly er Libyen-operationen interessant, fordi flere europæiske jagerfly, som ikke tidligere er testet i kamp, får deres ilddåb over Libyen.

»For første gang ser man Eurofighter Typhoon og Rafale i aktion side om side, så man kan sammenligne dem, og begge lande lægger vægt på eksport. Frankrig er specielt desperat for at sælge Rafale,« siger Francis Tusa.

Eurofighter Typhoon er et fælles europæisk jagerfly, der produceres af britiske BAE Systems, fransk-tysk-spanske EADS og italienske Finmeccanica, og som ikke tidligere har været i kamp.

Francis Tusa gør opmærksom på, at det britiske forsvarsministerium på sin hjemmeside 13. april lancerede nyheden om, at et Eurofighter Typhoon-fly for første gang havde angrebet mål på jorden.

## KAMPFLY TOPPER VÅBENSALG

Kampfly og udstyr til dem udgjorde en tredjedel af verdens samlede våbensalg i perioden 2005-2009 ifølge det svenske fredsforskningsinstitut SIPRI. Flyene blev produceret af 11 lande: USA, Rusland, Kina, Frankrig, Sverige, Indien og Japan samt af Tyskland, Italien, Spanien og Storbritannien i fællesskab som deltagere i konsortiet Eurofighter. Nøjagtige salgspriser er ikke tilgængelige, men de mest sælgende lande i perioden var USA med salg af 341 kampfly, Rusland med 219 og Frankrig med 75.



Ingen virksomhed ønsker at blive set, som om den har fordel af en væbnet operation. Men Libyen-operationen udvikler sig til at blive det bedste udstillingsvindue i årevis for konkurrerende kampfly – endda bedre end Irak i 2003.

FRANCIS TUSA  
| Redaktør af nyhedsbrevet Defense Analysis

»Det gør ministeriet for at fortælle britiske skatteydere, at de får noget for deres penge, men også som information til potentielle købere af Typhoon,« siger den britiske redaktør.

#### GRIPEN FÅR SIN DEBUT

Et andet europæisk kampfly, som ikke tidligere er blevet testet i kamp – det svenske JAS 39 Gripen fra Saab – har også fået sin debut i Libyen med den svenske rigsdags beslutning om at deltage i FN-aktionen.

Selv om Saab ifølge Francis Tusa har været dygtig til at sælge Gripen

internationalt, vil svenskerne også have fordel af, at deres fly bliver testet i en 'rigtig' militæroperation.

»Du kan sammenligne det med, at du går rundt og fortæller, at du har trænet i 15 år for at komme til OL. Så vil det første spørgsmål, du får, uvægerligt være: 'Har du så deltaget i OL,« siger Tusa.

Saab har da også lagt nyheden om Gripens deltagelse i Libyen ud på virksomhedens webside, men virksomhedens pressesekretær Ulrika Fager afviser, at det har betydning for salget, om Gripen har været i kamp eller ej.

»Gripen har fløjet omkring 150.000 timer og har været gennem omfattende test over hele verden. Der er ikke mere tilbage at teste,« siger hun og tilføjer:

»Vi er aldrig blevet mødt med spørgsmålet, om Gripen har deltaget i kamp.«

Ulrika Fager vil ikke spekulere i, om det kan have betydning for andre producenter, at deres fly er med i Libyen-aktionen.

Sverige har ikke deltaget med fly i internationale militæroperationer siden FN-indsatsen i Congo i 1961, da Sverige deltog med fem Saab-fly. Den svenske forsvarsledelse har længe ønsket, at svenske piloter og Gripen-fly

skulle deltage i internationale operationer. I 2008 håbede forsvaret, at Sverige ville sende fly til krigen i Afghanistan, men fik ikke politikerne med sig, og forud for den svenske beslutning om at deltage i Libyen-aktionen lagde forsvaret ikke skjul på, at man gerne ville have Gripen-fly til Libyen.

Den svenske deltagelse er dog med den politiske begrænsning, at flyene ikke må sættes ind mod mål på jorden, men alene opretholde FN's flyveforbud over Libyen.

#### AMERIKANSK REKLAME

De europæiske producenter af kampfly har i årtier stået i skyggen af deres amerikanske konkurrenter, og amerikanerne har dygtigt forstået at gøre international reklame for deres fly under Golfkrigen i 1991, Kosovo-krigen i 1999 og Irak-krigen i 2003. Også dansk fjernsyn har under disse internationale operationer vist korte, amerikansk producerede videoklip, der præsenterede de amerikanske fly og cruise-missilers formåen.

Det amerikanske kampfly F-16, som bruges af det danske flyvevåben, har været det bedst sælgende kampfly >

## USA OG EUROPA LEDER INTERNATIONAL VÅBENHANDEL

Hele 78 af verdens 100 største producenter af våben var i 2009 fra USA eller Vesteuropa. Sammen stod disse 78 producenter for over 90 procent af salget fra de globale Top 100-producenter ifølge det svenske fredsforskningsinstitut SIPRI.

Producenterne i verdens Top 100 var skævt fordelt i 2009:

- 45 af de 100 største producenter var fra USA og stod for 61,5 procent af salget i Top 100.
- 33 af de 100 største producenter var fra Vesteuropa og stod for 30 procent af salget i Top 100. De vesteuropæiske producenter var fra Finland, Frankrig, Italien, Norge, Spanien, Sverige, Schweiz, Storbritannien og Tyskland.
- 26 af de 33 vesteuropæiske producenter i Top 100 var fra fire lande: Frankrig, Italien, Storbritannien og Tyskland.
- 10 af Top 100-producenterne var fra Asien (Kina ikke medregnet), og fem var fra Mellemøsten, heraf tre fra Israel.

KILDE | SIPRI 2011.

i verden i flere årtier, og typerne F-15 og F-18 er også populære. F-16 blev i 70'erne solgt til en række lande i 'Århundredets våbenhandel', og amerikanerne har længe arbejdet for at gentage succesen med F-16's afløser – F-35 Joint Strike Fighter. Potentielle køberlande er blevet inviteret til at deltage i udviklingen af F-35, og flyet har i en årrække været storfavorit som afløser for de danske F-16-fly, som snart er udtjent.

I store våbenhandler er forretning og politik vævet tæt sammen, og lande, der som USA har en stor våbenindustri, går ofte heller ikke af vejen for at bruge deres våben i væbnede konflikter. Men billedet er ikke entydigt, siger Mark Bromley fra det svenske fredsforskningsinstitut Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI) i Stockholm.

»Ikke alle lande udvikler en våbenindustri, fordi de ønsker at bruge de våben, industrien fremstiller. For nog-

le lande er motivationen, at de ønsker at udvikle deres industrielle grundlag og være uafhængige af import,« siger Mark Bromley.

Han henviser til det neutrale Schweiz, der har en anelig forsvarsindustri, og det alliancefri Sverige med en betragtelig våbeneksport. Hverken Schweiz eller Sverige har tradition for at føre krig.

Omvendt har Israel opbygget en anelig forsvarsindustri som følge af landets konflikter med dets nabolande, og USA, der er verdens største våbenproducent, udvikler våben til eget brug over hele kloden.

Samtidig er de militære behov blevet vanskelige at forudsige. Efter den kolde krig faldt efterspørgslen for eksempel efter stærkt pansrede køretøjer, fordi risikoen for store landkrige mellem øst og vest var begrænset. Med de internationale operationer i Afghanistan og Irak har billedet ændret sig.

»Så opstod der igen behov for stærkt pansrede køretøjer. Tingene ændrer sig meget hurtigt med hensyn til, hvad lande har brug for at anskaffe,« siger Mark Bromley.

### KØBER SIG TIL FORSIKRING

I Mellemøsten og Asien har USA et solidt tag i mange lande, der køber våben, fordi USA bliver set som en garant mod regionale stormagter som Iran og Kina. Hvis landene køber deres våben i USA, er der en vis chance for, at de vil have USA i ryggen, hvis det skulle komme til en væbnet konflikt.

»Mellemøsten køber i USA som en forsikring. Europa kan ikke levere en tilsvarende sikkerhed,« siger den britiske redaktør af nyhedsbrevet Defense Analysis, Francis Tusa.

Det er svære odds at være oppe imod for de europæiske producenter af Rafale, Eurofighter Typhoon og svenske Gripen, og de europæiske fly er tilmed ikke sidste skrig på markedet.

Eurofighter Typhoon blev designet midt i 80'erne som et fælleseuropæisk fly beregnet til luftkamp under den kolde krig. Frankrig sprang fra samarbejdet og udviklede i stedet Rafale, som også stammer fra midten af 80'erne. Det svenske Gri-

pen-fly er fra slutningen af 80'erne.

Men Libyen-krigen forbedrer især Eurofighter Typhoons og Gripens chancer på verdensmarkedet. Etiketten 'combat proven' – afprøvet i kamp – vil give de to kampfly 'det lille løft', de to fly kan have brug for over for kunderne, vurderer Francis Tusa.

### INDIEN PÅ INDKØB

Det næste store internationale indkøb af kampfly ventes Indien at stå for med 126 fly. Her har verdens flyproducenter forsøgt at tiltrække sig opmærksomhed på den militære catwalk. USA menes at stå stærkt, men Eurofighter Typhoon har muligheder med Tyskland i front som sælgerland, mener Francis Tusa. Ligesom amerikanerne ofte gør, tilbyder tyskerne delvis produktion af flyet i Indien som en central del af sit tilbud.

Medproduktion er også en vigtig forklaring på Saabs succes med at sælge Gripen til en række lande, og det svenske fly kunne være en kandidat for Brasilien, som også er på indkøb. Mange lande har desuden trængt budgetter, og det kan være en fordel for Saab og Eurofighter Typhoon.

»Gripen er sandsynligvis det billigste fly, og det er meget veldesignet,« siger Francis Tusa.

Trængt budgetter er også et problem i Danmark, hvor indkøb af nye jagerfly er udskudt til næste år. I 2007 trak Eurofighter Typhoon sig som tilbudsgiver i frustration over danskerens slet skjulte forelskelse i det amerikanske F-35 Joint Strike Fighter. Men nu vejrer Eurofighter-konsortiet morgenluft og vil tilbage i kappestriden.

»Det politiske, militære og konkurrencemæssige billede har ændret sig i Danmark,« sagde talsmand for Eurofighter Marco Bonelli til webmediet Defensenews.com 7. april.

»Eurofighter er også meget forandret. Det er nu et meget mere modent kampfly, og vi kan give et mere komplet, økonomisk og konkurrencedygtigt tilbud til Danmark,« sagde Bonelli.

# EU-talsmand: Dansk økonomi er ikke videnskab

I næste måned afslører EU, om Danmarks offentlige underskud er over eller under den magiske tre procents grænse, der er kravet i EU's konvergens-program. Men EU-talsmand vedgår, at analysen af dansk økonomi baserer sig på skøn og vurderinger og ikke kun videnskab. Professor i økonomi vurderer, at hvis EU medregner den statistiske usikkerhed, kan dansk økonomi igen i år gå under tre procents grænsen.

## KVALIFICEREDE GÆT

**F**redag den 13. maj er en vigtig dag for finansminister Claus Hjort Frederiksen (V). Den dag venter regeringens topfigur nemlig en vigtig melding fra EU, som skal give en slags 'karakter' til dansk økonomi.

Meldingen vil afsløre, om EU støtter den holdning, Claus Hjort Frederiksen har luftet gennem længere tid: At EU ser alvorligt på Danmarks offentlige underskud i forhold til bruttonationalproduktet (BNP).

Underskuddet må helst ikke udgøre mere end tre procent af BNP, og gennem mere end et halvt år har regeringen fremmanet et billede af, at EU var efter Danmark med en løftet pegefinger, fordi det økonomiske underskud var for stort sidste år.

Problemet for Claus Hjort var bare, at hans eget ministerium, EU og alle de andre eksperter var for pessimistiske i deres vurdering af dansk økonomi i 2010. Da regnebrættet blev gjort op, viste det sig, at eksempelvis skatten på pensionsafkast gav 30 milliarder kroner mere i statskassen end først antaget, og at Danmark slet ikke havde behovet at komme ind i EU's særlige 'underskudsprocedure'.

Derfor er brevet fra EU denne morgen vigtigt for finansministeren. Men ifølge Amadeu Altafaj Tardio, der er talsmand for EU's kommissær for finans- og økonomi Olli Rehn, er der en potentiel risiko for, at Claus Hjort Frederiksen kan få morgenkaffen galt i halsen.

## SÆRLIGT SVÆRT I SVÆRE TIDER

EU-talsmanden, der har bemyndigelse til at tale på vegne af sin kommissær, erkender, at økonomiske vurderinger er usikkert gætværk, og altså bør man ikke tage det så alvorligt, om et land kommer lige over eller lige under treprocents grænsen. I hvert fald ikke så alvorligt, som Claus Hjort Frederiksen siger, han gør.

»Kunsten at forudsige er ikke en videnskab. Det er også holdninger baseret på økonomiske analyser, men økonomiske analyser kan indimellem komme til lidt forskellige konklusioner. Det er derfor, øvelsen at forudsige er svær. Men endnu sværere i svære tider, som vi netop har været igennem,« siger Amadeu Altafaj Tardio til Ugebrevet A4, der har forsøgt at opklare,

hvordan EU når frem til sine økonomiske konklusioner om Danmark – og de 26 andre EU-lande for den sags skyld.

Amadeu Altafaj Tardio afviser nemlig på det bestemteste, at EU blot kopierer Finansministeriets tal ind i sine analyser om Danmark.

»Vi tager ikke bare tallene som sådan, men kigger på, om det er realistiske forudsætninger, der ligger til grund for landenes egne vurderinger. Om eksempelvis inflationen er taget med, om inflationsberegningen er baseret på en oliepris under 100 dollars, eller om der er taget højde for, at prisen i dag er tæt på 150 dollars. I så fald siger vi til landene: Hør, jeres prognose på inflationen er for optimistisk, og det vil have en indflydelse på jeres tal,« siger han.

Han fremhæver, at EU samarbejder med den økonomiske samarbejdsorganisation OECD, Verdensbanken og Den Internationale Valutafonds (IMF) prognoser for de enkelte lande.

Men Amadeu Altafaj Tardio oplyser samtidig, at der kun sidder en fuldtidsansat embedsmand og koncentrerer sig om Danmark.

Denne embedsmand, som han ikke vil udlevere navnet på, er dog tilknyttet et team på fire-fem medarbejdere, der overordnet kigger på dansk økonomi og den samlede økonomiske politik.

## GRÆSKE TILSTANDE

I år venter Finansministeriet i Danmark et underskud på de offentlige budgetter på cirka 70 milliarder >



De der prognosemagere ligger ofte relativt tæt på hinanden. Men det er ikke en garanti for, at det er rigtigt, at mange siger det samme.



**Kunsten at forudsige er ikke en videnskab. Det er også holdninger baseret på økonomiske analyser, men økonomiske analyser kan indimellem komme til lidt forskellige konklusioner. Det er derfor, øvelsen at forudsige er svær.**

AMADEU ALTAFAJ TARDIO  
| Talsmand for EU-kommissær Olli Rehn

kroner, og i marts vurderede regnedrengene på Slotsholmen, at underskuddet vil udgøre 4,4 procent af BNP. Det er altså over EU's tilladte grænse. Men i EU-sammenhæng er dette dog intet at 'prale' med.

Flere lande har kendt offentlige underskud på to cifrede procenter af deres BNP. Og selv om Amadeu Altafaj Tardio i dag hævder, at EU går de enkelte landes tal igennem med en tættekam, indrømmer han, at det tidligere har haltet. Tydeligst i det græske.

»I Grækenland havde vi det problem, at vi ikke kunne stole på de forudsigelser, der kom derfra før sidste år. Der endte vi med at sende Eurostat-folk til Athen, og vi har efterfølgende hjulpet grækerne med at sætte et nyt statistisk kontor op. Med nye regler og klar adskillelse fra de regerende organer. Så for første gang har Grækenland nu pålidelige statistikker. Det har ikke været tilfældet de seneste seks-syv år,« siger han.

Men eksemplet Grækenland afslører dermed også, at EU, i hvert fald indtil for nylig, havde relativt begrænsede muligheder for at eftergå og efterprøve et lands økonomiske prognoser.

Derfor er det farligt – eksempelvis for finansminister Claus Hjort Frederiksen og andre – at stirre sig for blind på eksempelvis EU's tre-procents grænse, vurderer tidligere vismand og

professor i økonomi Michael Svarer Aarhus Universitet.

Der er simpelthen for mange store faktorer, som kan ændre sig fra år til år, og det gør forudsigelser på den korte bane til kvalificeret gætteri:

»Alene ændringerne i aktiekurserne betød sidste år, at en post ændrede sig med 30 milliarder kroner. Ledigheden bevæger sig også mere gunstigt, det giver måske seks milliarder ekstra, og olieprisen betyder også noget. Der er en masse poster, som man ikke ved, hvordan udvikler sig det næste års tid, som gør, at man burde fremhæve sine usikkerheder tydeligere. Men der er ikke tradition for i ministerielle dokumenter at offentliggøre marginer for usikkerheden. Det burde man nok gøre,« siger Michael Svarer.

Han mener, at skulle man foretage et statistisk skøn, er det ikke urealistisk, at Danmark ville komme under tre-procents grænsen i år.

»Der er så mange usikkerhedsmomenter, og når Finansministeriet siger, at underskuddet i år bliver cirka 70 milliarder kroner, er det jo en opfattelse, der er drevet af en vis optimisme og nogle skøn. Der er stor usikkerhed om, hvordan det kommer til at se ud i 2011,« siger han.

Michael Svarer peger på, at mange store institutioner ofte skeler til hinanden: Verdensbanken, OECD, Den Internationale Valutafond, EU, men også økonomer i Danmark. Derfor rammer de fleste skøn ofte lige rigtigt. Og lige forkert.

»De der prognosemagere ligger ofte relativt tæt på hinanden. Men det er ikke en garanti for, at det er rigtigt, at mange siger det samme,« siger Michael Svarer.

#### ØKONOMER RAMMER ALDRIG PLET

Vismand og professor ved Københavns Universitet Claus Thustrup Kreiner kan ikke udtale sig om EU og Danmarks økonomiske politik lige nu, fordi vismændene snart barsler med deres næste rapport om økonomien. Han er derfor i en såkaldt spærretid.

Men helt overordnet fastholder han, at økonomi er en videnskab på linje

med eksempelvis meteorologi, hvor forudsigelserne bygger på en teori, som man måler efter i virkeligheden, og så foretager man det bedste skøn – baseret på disse resultater.

Derfor er økonomiske prognoser seriøse og valide. Men man skal selvfølgelig være opmærksom på, at selv de bedste skøn rammer ved siden af, påpeger vismanden, og bruger et simpelt eksempel til at understrege sin pointe:

Hvis man kaster en enkrone op i luften og siger til sidemanden, at han får mønten, hvis det bliver 'plat', men ikke hvis det bliver 'krone', vil han i gennemsnit få 50 øre per gang, hvis man udfører eksperimentet hundredvis af gange.

»Den bedste forudsigelse af gevinsten er derfor 50 øre. Men hver gang man kaster mønten, bliver resultatet enten en krone eller ingenting. Forudsigelsen er derfor forkert hver eneste gang,« siger Claus Thustrup Kreiner, der drager en parallel til økonomiske prognoser.

»Du får aldrig helt ret, aldrig nogensinde. Bagefter kunne man sige, at dine forudsigelser er forkerte hver dag. Men i gennemsnittet er de rigtige. Derfor kan man sige, at man som økonom arbejder med et klart teorigrundlag og nogle empiriske metoder, og på den måde bliver økonomi en videnskab. Og alle bud er ikke lige gode,« siger han.

Det korte af det lange er, om det er så vigtigt, hvorvidt Danmark ligger lige over eller lige under EU's grænse for offentlige underskud på tre procent i forhold til BNP – sådan som Claus Hjort Frederiksen siger igen og igen.

Næh, overhovedet ikke, påpeger professor Michael Svarer.

»Rent økonomisk er det lige gyldigt, om Danmark ligger lige under EU's tre-procents grænse, eller om underskuddet det ene år er 70 milliarder eller 60 milliarder kroner. Det vigtige er, at vi har udsigt til underskud langt ude i fremtiden, og det er det, man skal føre politik efter,« siger han.

# Taltryanni dræber fritænkning

**Voldsomt usikre økonomiske skøn får lov at presse den politiske debat ind i en spændetrøje, hvor politikerne belønnes for at kunne regne i stedet for at udtænke gode ideer.**

Vælgerne skal være taknemmelige for, at oppositionen har taget det strategiske valg at tilslutte sig regeringens 2020-mål. Det betyder, at vi slipper for opslidende og stort set ligegyldige diskussioner om, hvorvidt underskuddet i 2020 er på 30, 60 eller 47 milliarder kroner. Derfor kan debatten være koncentreret om de politiske uenigheder om, hvordan vi når målet.

Så langt så godt. Ikke desto mindre er det svært at løsrive sig fra tanken om, at hele den politiske debat hviler på et kunstigt og 100 procent konstrueret grundlag. Med baggrund i regeringens egne tal kan man for eksempel konstatere, at det ikke er nødvendigt at afskaffe efterlønnen, hvis underskuddet i 2020 er 18 milliarder kroner lavere end skønnet. SU-reform og ændringer af førtidspension kunne også undgås, hvis økonomerne skønnede, at underskuddet i 2020 bliver tre milliarder kroner lavere.

Spørgsmålet er så, om økonomernes skøn er en uangribelig videnskab, hvis resultater ikke er til diskussion? Hvis svaret var ja, kunne denne leder stoppe her. Men realiteterne er, at alle skøn baserer sig på en stribe forudsætninger, som alt efter behag kan skrues lidt op og ned. For at skønne størrelsen på underskuddet i 2020, må økonomerne for eksempel også skønne prisen på olie, som fastsættes til godt 105 dollars for en tønde. Det er sikkert et fornuftigt skøn, men det anskueliggør usikkerheden, at oliepriserne i de seneste 10 år – en lige så lang periode, som økonomerne nu kigger fremad – har svinget mellem 18 og 160 dollars per tønde.

Sagt med andre ord er de 47 milliarder kroner, der nu skal findes, ikke mere faktuel end et hvilken som helst andet beløb. Paradoksalt nok er beløbet da også helt det samme som det fejlskøn, Finansministeriet præsterede sidste år – og da skulle regnedrengene endda kun kigge et enkelt år frem.

Det giver derfor god mening, når økonomiprofessor Michael Svarrer i dagens Ugebevret A4 foreslår, at økonomiske skøn ledsages af en oplysning om usikkerheden. Dermed ville de mange tal i dansk politik miste lidt af deres ophøjede status og i stedet få karakter af det, de er, nemlig strømpile.

Men i dagens politik dikterer de økonomiske skøn en spændetrøje, hvor politikernes fornemste opgave er at følge en kurve slavisk med mindst mulig udsving. Det fremmer konservativ bogholderlogik og dræber alle muligheder for politisk fritænkning. Det parti, der kan få to plus to til at blive fire om 10 år, opfattes som klogt og ansvarligt. Mens de, der eventuelt kunne finde på at udtænke politiske ideer, der kan knække kurven og faktisk påvirke fremtiden, anses som useriøse og leverandører af 'fugle på taget'.

Taltryanniet reducerer politikerne fra innovative samfundsentreprenører til kassestre med korslagte arme og nej-hatten trukket helt ned over udsynet.

Det er helt fint at opridse nogle økonomiske scenarier for fremtiden, men når det ender i matematik og taltryanni, bliver de politiske ideer udkonkurreret af konservativ bogholderlogik. Det kan sagtens være, at den politiske plan, der på papiret giver 40 milliarder kroner, ender med at være bedre end den plan, der beregnes til 50 milliarder kroner. Men vi finder aldrig ud af det, hvis politik reduceres til et altafgørende spørgsmål om at nå et astronomisk beløb på øre og decimaler i en fjern fremtid.

Tænk, hvis der kun er brug for det halve eller det dobbelte?



Taltryanniet reducerer politikerne fra innovative samfundsentreprenører til kassestre med korslagte arme og nej-hatten trukket helt ned over udsynet.



AF | JAN BIRKE-MOSE, jbi@lo.dk  
Redaktør

## Så gik der for alvor spil i politik

Liberal Alliance har skabt spillet Freedom Fighter, hvor indtil videre 1.000 brugere får point for at debattere blandt andet skattepolitik på Facebook og avisernes websider. Men hvilken værdi har en politisk debat, som går ud på at konkurrere om point, spørger bagsiden Søren Kenner, formand for Liberal Alliances Visionsgruppe.

### INTERVIEW



SØREN KENNER

Formand for Liberal Alliances Visionsgruppe, en slags ulønnet partisekretariat

*I har nu lavet applikationen Freedom Fighter, hvor brugerne kan få point for at skrive kommentarer og debatindlæg på folketingskandidaters Facebook-sider eller til artikler i for eksempel Politiken. Hvad er meningen med det?*

»Meningen er at skabe flere meningsudvekslinger. Når to debattører mødes i en politisk duel, så er deres mening ofte fastlåste. Men rundt om sidder der tusindvis af mennesker, som har andre meninger til det, der bliver debatteret. Vi har observeret, at mange mennesker gerne vil kaste sig ud i at debattere, men mangler et sidste puf for at deltage. Som parti bruger vi det også til at få vores synspunkter med i debatten.«

*Hvilken værdi har debatindlæg og kommentarer, hvis de er en del af et spil om at samle point?*

»Spillet er bare en ramme, som får mange til at debattere. 1.000 brugere har meldt sig på fire dage. Hvis man går ind og tracker de indlæg, som er skrevet på Facebook og på for eksempel Jyllands-Posten og Politiken, så er det lødige debatindlæg. Hvis du ser på kommentarer til artikler, så er der i forvejen nogle tågehorn, der poster indlæg mange steder, og dem vil der sikkert også være nogle af i Liberal Alliance. Vi har givet tre advarsler til brugere, der er gået over strengen.«

*Hvad vil det sige at gå over strengen?*

»Der var for eksempel en, der var gået ind på Mogens Lykketofts Facebook-side og spurgte, om han ikke snart skulle på pension.«

*I giver point for at løse bestemte missioner for eksempel at skrive om skat, som er en af Liberal Alliances mærkesager. Er det ikke at fordreje den politiske debat at give point for at skrive om bestemte sager?*

»Når du debatterer, så er det dit eget navn og dig selv, du sætter på spil. Jeg ville føle mig fornærmet, hvis nogle antydede, at jeg bare havde taget en holdning, fordi det var en del af et spil.«

*Du har måske en pointe. Når førstepræmien er en valgaften med Anders Samuelsen, er der nok grænser for, hvor meget man vil gå på kompromis med sine holdninger for at vinde.*

»Lige præcis. Da vi udviklede Freedom Fighter snakkede vi om, hvad præmien skulle være, og det skulle netop ikke være en rejse til Bermuda – det skal ikke være derfor, man deltager.«

*Mange mennesker er trætte af snakken om det politiske spil, I går så skridtet videre og opretter et politisk spil. Tror du ikke, det gør folk mere trætte af politik?*

»Nej tværtimod. Mogensen og Kristiansen (program på TV2 News, red.) – som de bedste eksempler – taler om politik, som var det en tilskuer-sport, som om det handlede om hestevæddeløb. Det er forrygende plat. Freedom Fighter handler om at stimulere politik frem for proces. Jeg vil også gerne sige, at vi om en til to uger vil tilbyde de andre partier applikationen, så kan de selv gå ind og bestemme missioner og så videre.«

*Hvorfor vil I give den til jeres politiske modstandere?*

»Vi er et parti, som tror på rationel argumentation, og derfor vil vi gerne stimulere debatten. Vi tror på, at det er godt at debattere Fair Løsning (S-SF's økonomiske plan, red.) og få indholdet frem i lyset.«

